ԺԱ. ՏԱՐԻ 3047 ԹՈՒԿԱՆ, ՀԱՅՈՑ 23 ԱՐԵԳ 1386 31 ՄԱՐՏ 1894 6 ՇԵՎՎԱԼ 1311 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ՍՏ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره‌وك غزه‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Բրգմ.	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընդհանր բոլորի վրայ մասնաւոր գրքոյր Տարեկան Օտար մակի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը Տարեկան	50

Խմբագրութեանս ուղղուած [illegible] չեն տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 31/12 ԱՊՐԻԼ, 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ՎԵՀԱՊԵՏԱՑ ԵՒ ՎԻՃԱԿ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

(ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՅՕԴՎԱԾ «ԹԱՅՄԱԶ»Ի,)

*Ժամանակիս միջազգային քաղաքականութեան ամենէն ուշագրաւ յատկանիշերէն մին է Եւրոպեան մեծ Տէրութեանց պետերուն յաճախակի անձնական հաղորդակցութիւն ունենալը։ Մինչեւ մօտ ատեններս վեհապետք իրենց դեսպաններուն միջոցաւ միայն գործ կը տեսնէին, և մէկ տեղ կուգային միայն եթէ մեծ պատերազմ մը հարկ ցուցնէր Եւրոպեան ընդարձակ կարգադրութիւն մ'ընելու։ Մինչեւ քանի մը տարի առաջ վեհապետական տեսակցութիւնք այնքան ցանցառ էին որ Կայսերաց հանդիպումը մը կ'սահմանեկէր զեւրոպա։ Քիչ մը ետքն հասկցուեցաւ որ քանի մը վեհապետաց անձնական տեսակցութիւնն անպատճառ վտանգ մը չի նշանակեր Եւրոպեան խաղաղութեան դէմ, և հիմա, շնորհիւ այս տեսակցութեանց շատանալուն, շնորհիւ անոնց յառաջ բերած արդեանց, քաղաքական խորհրդածութիւնք և ենթադրութիւնք աւելի հանդարտ ընթացք մ'ունին, և ինչ որ երբեմն պատերազմի դուժկան կը սեպուէր, այժմ կ'ընդունուի իբրեւ աւետիս խաղաղութեան։ Քանի տարի առաջ, Կայսերաց այսպիսի գործունէութիւն մը գիները պիտի կոտրէր Եւրոպեան Սակարանաց մէջ։ Մի քանի օր առաջ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ Կայսերքը տեսակցեցան Յաբբասիա, այս շաբաթ օր Վիլհէլմ Կայսր կը տեսակցի Իտալիոյ Թագաւորին հետ ի Վենետիկ, Ցարն և Եղէֆ Կայսրն ալ վերջերս առիթ ունեցան գոհունակութիւն յայտնելու ի Ֆրանսա գտնուած պահուն իրեն եղած մեծարանքին համար, և կէս-պաշտօնական զգուշաւոր հերքումներու հակառակ, անհաւանական չէ որ աշնան տեսակցին Վիլհէլմ Կայսր և Ցարն։ Այս մասին առջի սովորութեանց փոփոխումը մինչեւ մէկ աստիճան վերագրելի է թերեւս հաղորդակցութեան դիւրութիւններու, որք այնքան հզօր ազդեցութիւն ունեցած են աւելի խոնարհ կարգի մահկանացուներու կեանքին վրայ, յարաբերութիւնները բազմացնելով։ Բայց ժամանակին ընդհանուր ուղղութիւնն անշուշտ աւելի խորունկ փոփոխումներ արտադրած է։ Հասարակաց հետաքրքրութիւնն արթնցուցած և գաղափարները զարգացուցած է ամէն կարգի և աստիճանի մէջ։ Տէրութեանց վարիչք աւելի գիտակցաբար կը վարեն այն հզօր ոյժերն որք կը շարժեն առաջնորդեալ աւելի բազմաթիւ տարրներ։ Նոր ճարտարագէտն ու երկրաչափը գրեթէ ուղածին չափ զօրութիւն կունայ ձեռք բերել՝ դէմ դնելու համար ընութեան մեծ և չօշափելի ոյժերուն։ Բայց իւր կանգնած չէնքերուն տոկունութիւն տալու համար երկաթէ որչափ խոշոր զանգուածներ ուզէ թող գործածէ, օգուտ չքներ, եթէ հաշուի չդնէ ամառնային օրուան կակղեցուցիչ ազդեցութիւնն երկաթի գերանները վրայ, որք բնապէս կ'ընդլայնին։ Եւրոպեան վարչութիւնք թէեւ մեծ բանակներ կը կազմակերպեն, բայց ասով միայն չեն շատանար, այլ ժամանակին ընթացքն ալ հաշուի կ'առնուն։ Նոր պէտքերու հետ նոր մէթոտներ ի գործ կը դնեն, և այսպէս է հաղորդակցութեանց աճումը, կարծիքներու փոխանակութիւնն, որոյ պէտքն հին ժամանակներ այնքան զգալի չէր։

Այժմ շատ մը նշաններ կան թէ Եւրոպիոյ վարիչք իրենց ժամանակին մարդիկն են, և անոր պէտքերը լրիւօրէն ըմբռնած։ Ամէն կողմէ ջանքեր կը տեսնենք աւելի մարդասէր և նուազ ծանր յարաբերութիւններ հաստատելու Պետութեանց մէջ, փոխանակ այն չարաչար անվստահութեան և զինեալ զգուշութեան վիճակին, որով բովանդակ Եւրոպա ամփոփեալ բանակներու շարք մը դարձած էր։ Երբեակ Նիզակցութիւնն իւր գործը կատարեց, և թէպէտ մշտանվնասական խաղաղութիւն չհաստատեց, բայց կացութիւն մը յառաջ բերաւ որ այնքան ձգտեալ չէ, և յոյս կուտայ սպառազինութեանց զեղչման։ Գերմանիա և Աւստրիա-Հունգարիա, շատ մը դժուարութեանց հակառակ, առեւտրական համաձայնութեան մը յանգեցան։ Գերմանիա և Ռուսիա կնքեցին առեւտրական դաշնագիր մը որ մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ երկուքին, ոչ միայն լոկ առեւտրական տեսակէտով, այլ և մեղմացնելով երկու դրացի ազգերուն բուռն թշնամութիւնները, որք մաքսային ծուռ քաղաքականութեան մը յառաջ բերած անտանելի հակառակութեան հետեւանք էին։ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ մէջ ալ այս մօտը բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան որք լաւ վիճակի մէջ են, և Զարն, այնպիսի կէտի մը վրայ որ կրնար բոլոր գործն ուրեք, իւր անձնական միջամտութեամբ հաստատեց թէ իւր ընդունած քաղաքականութիւնն ամէն Պետութեանց նըպատակամբ ի գործ դնել տալ որոշած է, և այդ որոշման դէմ ո՛և է արգելք չընդդմնիր։ Ամենուրեք երբեւ խաղաղաւէտ հաւատիք կ'ընդունուին և կ'ողջունուին այս առեւտրական դաշնագրեր։ Զենք կարծեր թէ տսնեք եւրոպեան հանդարտութեան անվնաս պահպանման բացարձակ երաշխաւորութիւն համարուին։ Ասոնք ինքնին նշանակութիւն չէին ունենար եթէ Պետութեանց վարիչք տարբեր դիտում մ'ունենային։ Բայց քանի որ Կայսրներն իրենք հոգածու կ'ըլլան այս դաշնագրաց կնքման, զօրեղ փաստ մ'է այս թէ Եւրոպիոյ վարիչք ժամանակին պէտքերն և ընդհանրապէս ամենուրեք ի գործ դրուած ազատ ոգին։ Առջի ժամանակներն երբ վարիչք պատերազմ կը հրատարակէին, իրենց մտնաւոր հաշիւները կարգադրելու համար կ'ընէին, որոց մէջ Եւրոպական ազգերն ուղղակի շահ չունէին։ Պատերազմիկ դասակարգն ալ մասնաւոր տարր մ'էր, և կայսն եւ կիրներ որոց մէջ այս պատերազմիկ դասակարգ ծառայ երկիրներէն բերել տրուած էր գրամի հրապոյրով։ Հիմակ ամէն Տէրութեան բանակն իւր հպատակաց մէջէն միայն կազմուած է, և ամէն քաղաքացիք զինուոր են անխտիր։ Հիմակուան վարիչները գիտեն թէ զինեալ երկու ժողովուրդներ իրարու դէմ արձակելն ուրիշ բան է, երկու վարձկան զօրագունդեր իրարու դէմ ճակատեցնելու չի նմանիր, և քանի որ Եւրոպիոյ քաղաքացիներն կը կազմեն բանակը, բնական է որ քաղաքացիներու խնդրանաց համեմատ տնօրինուի ընդհանուր ընթացքն ալ։ Պատերազմի հրատարակութիւնն այժմ ամէն ժամանակէ աւելի պատասխանատուութիւն հրաւիրող գործ մ'է, և այս պատասխանատուութենէ ամէն ժամանակէ աւելի կը խորշին յիշեալ վարիչները։ Զարին խաղաղասիրութիւնն ամէն կասկածէ վեր է, որովհետեւ իւր ձեռքին տակ ունի հսկայական բանակ մը զոր կարող է գործածել ըստ կամս։ Արեւմտեան կառավարութեանց նման պարտաւորութիւն չունի քաղաքացիներու քուէն հաշուի դնելու։ Հետեւապէս, համոզուած ենք թէ ինք անձնապէս ալ փափաքող է խաղաղութեան պահպանման, և այս մտօք կ'աշխատի իւր յարաբերութեանց մէջ։

Զարը մեծ վստահութիւն չունի արեւմտեան վառվռուն տարրերու հետ դաշնակցութեան վրայ։ Ինչպէս յանցիլումն, ներկային մէջ ալ Ֆրանսա Եւրոպան մեծ Տէրութեանց մէջ նուազ հանդարտն է, և Զարը չուզեր շփոթ խորհուրդներու գործակից դառնալ օր մը։ Վերջերս տեղի ունեցած իրողութիւնք որոշ կը ցուցնեն թէ Թուլոնի խանգավառութեան փեթերսբուրգի մէջ ամէն ոք հաղորդ չէ անխտիր։ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հետ կնքուած նոր կարգադրութեանց մէջ անշուշտ Ֆրանսայի դէմ հակառակութիւն չկայ, ցորչափ սա պահէ խաղաղութիւնը. բայց ակներեւ է թէ Ֆրանսա չի կրնար Ռուսիայէն օգնութիւն սպասել եթէ Եւրոպեան հանդարտութեան դպչի առանց մէկէ մը դրդուելու։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ։ — Պիզմարք իշխանի ծննդեան 79 դ. տարեդարձին առթիւ ի Մէց գերման ընկերութիւնք բացօթեայ հանդէս մ'ըրին ի Սէն-Ֆանդէն, որոյ մէկ ըլլակին անունը փոխելով «Պիզմարքեան բարձրութիւն» կը կոչեն։ Պարագային յարմար բանախօսութիւն մ'ընելով, Մէցի գերման թերթի մը խմբագիրն ըսաւ։ «Եթէ մեր ժառանգական թշնամին, որոյ սահմանագլուխն ասի կը տեսնենք, միտքին անցնէ եւ առնուզ այս գաւառ, որ ամբիւնայի պատերազմներէ ետքը Նորէն մեր ձեռքն անցած է 1870ին, իւր առջեւ ելնող առաջին մարակոցին բախած ժամանակ պիտի գտնէ Պիզմարքի ահարկու անունն, որ իրեն պիտի ազդարարէ թէ գերման ժողովուրդը պատրաստ է երկաթեայ նախարարապետին կորովոյն հաւասար զօրութեամբ այժմ և միշտ պաշտպանելու ինչ որ իւր ազգային և պետական սեփականութիւն է։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ։ — Մի քանի շաբաթէ ի վեր է արդէն որ առ Պ. Շարլ տը Լէսէբս հաղորդուեցաւ Պատուոյ Լէգէոնի գիտնական հրամանագիրն, որով իւր անուն ստացած է նշանակարգ պատուոյ ցուցակէն, որովհետեւ կառավարական պաշտօնեայներ կաշառած ըլլալու յանցանքով դատապարտութիւն կրած է։ Բայց բովանդակ Փարիզեան մամլոյն մէջ մէկ թերթ միայն ծանոյց այս ցաւալի պաշտօնական զեկոյց։ միւսները լռութիւն պահեցին (հրսկ Պ. տը Պլովէյ) ի յարգանս այս անկեալ մարդուն, որ զոհ դացած է իւր հօր վրայ տածած սիրոյն։ Պ. Շարլ տը Լէսէբս սկիզբէն հաստատած էր թէ Բանսայի ջրանցքին ճեղքումը չատ գժուար գործ մ'է, բայց երբ, իւր թախանձանքներուն չանսալով, իւր հայր ընդգրկեց այն գործ, իւր հօր օգնելու, անոր անուան պատիւին չդպչելու համար ինքն եւս հոգւով ու մարմնով նետուեցաւ գործին մէջ, զոր յաջողցնելու համար ոչ մէկ գժուարութեան առջեւ ընկրկեցաւ, ու ո՛չ մէկ միջոց զանց ըրաւ։ Իւր որդիական անձնուիրութեան զոհ գացած այս մարդուն ամէն որ կը խղճայ Փարիզի մէջ, (հրսկ Թայմսի թղթակիցն,) և Ֆրանսական մամուլն իւր լռութեամբ այս հանրային զգացումը կ'արտայայտէ։ Երբ ամենէն արձակեցաւ, Պ. Շարլ տը Լէսէբս ամենուստ համակրանաց նշաններ տեսաւ։ Հին բարեկամներէն ոչ զոք կորուսած էր։ Իսկ Ծերունի Լէսէբս կայսրի դատով դատապարտուած չըլլալուն համար, իւր անուն Պատուոյ Լէգէոնի նշանակարգ ցուցակէն չնչել պէտքչէ եղած։

ՓԱՐԻԶԻ թատրոններուն և երգեցիկ սրճարաններուն 1893 տարւոյ հասոյթք եղած են 28,132,106 ֆր։ Կառավարութիւնը պէտք ունի այս հասոյթին քանակութիւնն տուգելու, որովհետեւ անոնց մէկ մասը կը յատկանայ Փարիզի ազքատախնամ վարչութեան։ 6 ½ միլիոնէ աւելին երգեցիկ սրճարաններու հասոյթն է։ Ամենէն բարձր հասոյթն ունի Օպերայի թատրոնն, երեք միլիոն 300 հազար, յետոյ Թէաթռ Ֆռանսէ, մէկ միլիոն 800 հազար։ Օրերա Քոմիք, մէկ միլիոն 700 հազար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ։ — Ռուսիա Ի Իր Դրոյէ։ — Ռուսիա առեւտրական դաշնագրերու կնքման համար Իտալիոյ և Փորթուգալի հետ բանակցութեան սկսած ըլլալէ զատ, Իտալիա եւս փափաք յայտնած է նմանօրինակ դաշնագիր մը կնքելու Ռուսիոյ հետ, որ նպաստաւոր պատասխան ստացած է ի Հռոմ, և Դանիոյ հետ ալ բանակցութիւնք սկսած են։ Դանիոյ և Ռուսիոյ միջև առեւտրական արդի դաշնագիրը դար մը յառաջ կնքուած ըլլալով, արդի պէտքերուն չի համապատասխաներ։ Պ. Թիմիրիազէվ, որ Գերմանիոյ հետ դաշնագրին կնքման համար ռուսական պատուիրակի պաշտօն վարած էր, մըստապէս Պերլին պիտի մնայ իբրեւ դանձային կամ սեղանաւորական գործակալ Ռուսիոյ, բայց նախ Վիեննա պիտի երթայ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ վերջնական դաշնագրի մը կնքման համար։

—Եղեռնական նախարար Պ. Վիթթէ ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցանելովկայսրութեան խորհրդին, ի բացատրութիւն Գերմանիոյ հետ կնքեալ դաշնագրին, ըստ որ ներկայ գրուս մէջ Գերմանիոյ հետ Ռուսիոյ առեւտրական յարաբերութիւնք երկուց Տէրութեանց քաղաքական յարաբերութեանց հետեւանքն եղած են միշտ։ Նիքոլայ Կայսեր ժամանակ այս քաղաքական յարաբերութիւնք այնքան բարեկամական էին որ Ռուսիա Բրուսիոյ բրաւ ամէն մաքսային թոյլատուութիւն, աւելի քան ուրիշ ազգերու, առանց գրաւոր պարտականութիւն մը պահանջելու միւս կողմէ։ Գերմանական կայսրութեան հաստատումէն յետոյ, քաղաքական և մաքսային յարաբերութիւնք քիչ քիչ պաղեցան, մինչեւ որ բոլորովին խզուեցան։ Ուրեմն, արդի պայմանաց մէջ առեւտրական դաշնագրոյ մը կընքումը նաեւ քաղաքական կարեւորութիւն ունի։

ՊԱՐԻԶԱՍՏԱՆ։ — Զինուորական ծախքերը գեղչելու համար, հրամանագիր մը հրատարակեցաւ, որով ասոնցմէ պիտի պակսին Ամիր Թուամանեան և պիտի գեղչուին անոնց ժառանգորդներուն տրուած ռոճիկները։ Վախմանակ ամէն երեք Ամիր Թուամանի տեղ մէկ հոգի պիտի անուանուի, մինչեւ որ այս պաշտօնակալաց թիւն իջնէ եօթնի, և փոխանակ լիակատար ռոճիկի, կէս միայն պիտի տրուի ժառանգորդներուն։ Բուքէա-Տէօվլէ, Շահին երրորդ եղբայրը, վիրատին անուանեցաւ կուսակալ Ֆարսի նահանգին։ Մէկ ուրիշ եղբայրը, Մուզաֆար Ալպտան Միրզա, կիլանի կուսակալ կարգեցաւ։

ՆՈՐ ԱՒԵՏԱՐԱՆ ՄԸ։ — Ի մօտոյ պիտի հրատարակի Ֆրանսերէն թարգմանութիւնն յունարէն ձեռագրի մը, որ կը պարունակէ վերջին մասն այն Աւետարանի զոր առաջին դարերու քրիստոնեայ Եկեղեցիք կը ճանչէին իբրեւ Սրբոյն Պետրոսի Աւետարան։ (Յայտնի է արդի շրջս Աւետարանները զատուած են ուրիշ կարգ մը Աւետարաններու մէջէն, իբրեւ ամենէն աւելի վաւերական։) Այս յունարէն ձեռագիր մի քանի ամիս յառաջ գտնուեցաւ ի ձեռն Ֆրանսացի մասնագէտ Պ. Կրէպոյի ի Վերին Եգիպտոս, Ակմիմի գերեզմանատան մէջն։ Թաղեալներն որք հոն կը բնակին՝ քրիստոնէական շատ հին եկեղեցւոյ մը կը պատկանին։ Այս Աւետարանը գրուած է Ա. դարուն վերջ ի վերջն, և չորս մաս կը պարունակէ որք ինչ ինչ կէտերու վրայ կը զանազանին վաւերական Աւետարաններէն, բայց հիմնական կէտերու վրայ նոյն պատմութիւնը կ'ընեն։ Առաջին մասը կը վերաբերի Քրիստոսի դատաստանին, որ Հերոդէսի առջեւ տարուած էր։ Պիղատոս քաղաքացի է այն միապետին քով, և իւր ձեռքերը կը լուայ, գործուելիք ոճրին մէջ մաս չունենալը ցուցնելու համար, բայց ոչ Հերոդէս ոչ դատաւորք անոր օրինակին կը հետեւին։ Արիմաթէացի Յովսէփ որ ներկայ է, կը խնդրէ որ յետ խաչելութեան Քրիստոսի մարմինն իրեն յանձնուի։ Գիշատոս որ իւր բարեկամն է, խնդիրքը կը հաղորդէ Հերոդէսի, որ կ'ըսէ տեղի չկայ այսպիսի խնդիրքի մը, քանի որ մարմինը պիտի թաղուի գատաւորին կողմէ։ Պիղատոս այնքան գործօն դեր չունի, ըստ այս նոր պատմութեան։ Երկրորդ մասը կը վերաբերի խաչուելէ առաջ Քրիստոսի կրած տառապանաց և նախատանաց։ Զինք բաղմացուցեր էին գատաւորաց աթոռին վրայ, ծերանին հպացուցած, փուչ պակ դրած, և կը գանկոծէին որ կը թքնէին, ըսելով «Այսպէս պէտք է պատուենք Աստուծոյ Որդին»։ Երրորդ մասը կը պատմէ Խաչելութիւնն, և կ'ըսէ թէ Քրիստոս մահուան պահուն բոլոր Հրէաստան այնքան մթնցաւ որ մարդիկ չհաներով կը պտըտէին։ Խաչին վրայ արտասանած վերջին խօսքը Ֆրանսացին կը թարգմանէ «Ո՛վ Զօրութիւն իմ, ո՛վ Զօրութիւն իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս»։ Զորրորդ և վերջին մասը կը վերաբերի Յարութեան։ Գերեզմանը պահպանող հռոմայեցի զինուորք զօրեղ ձայն մը կը լսեն երկնքէն։ Լուսաւորող երկու մարդիկ կը մօտենան Գերեզմանին, քարը կը զլորի, և ահաբեկ պահպանները կ'արթնցնեն հարիւրապետն և անոր քով գտնուողներն։ Ասոնք դէպ ի Գերեզմանն երթալով, կը տեսնեն անկէ երկու մարդու դուրս գալն որք իրենցմէ աւելի բարձրահասակ երրորդ անձի մը կ'օգնէին, եւ անոր հետ մէկ տեղ օդին մէջ բարձրանալու երեւոյթ ունէին։ Երեքին ետեւը կար Խաչ մը։ Երկնքէն ձայն մը լսուեցաւ որ կ'ըսէր։ «Քարոզեցի՞ք անոնց որք ի քուն էին»։ և Խաչէն հաստատական պատասխան մը գալ թուեցաւ։— Այսպէս կը պատմէ Սրբոյն Պետրոսի վերագրեալ Աւետարանին վերջին մասն, որոյ Ֆրանսերէն թարգմանութիւնն հետաքրքրութեամբ պիտի կարդացուի ի մօտոյ։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ՀՐԱՆՑՔ բանալու ճիգեր կ'ըլլան տակաւին։ Անցեալ շաբթու 1,800 բաժնետէրք, որք 722,000 բաժնի տէր են, ժողով մ'ըրին ի Փարիզ, Պ. Ժօրժ Թիէզզէի նախագահութեամբ, և երկու ժամու վիճաբանութենէ ետք, որոշեցին մասնախումբ մը կարգել, իրենց անուամբ գործելու համար, և Հրանցին շինութիւնն ի գլուխ հանելու համար նոր ընկերութիւն մը կազմել 60 հազար ֆրանք գրամագլխով։ Իրենք 20 միլիոն ֆր. սատարագրեցին, նախորդ Ընկերութեան տարամագրելի գոյքէն իրենց բաժնին ինկած մասն առ այս յատկացնելով։

ԼՈՐՏ ՌՈԶԳԻՐԻԻ նախարարութիւնն իւր վերջին նստին մէջ իրեւ հաւանական նկատեր է նախարարութեան անկումը, կամ երեսփ. ժողովոյ շուտով լուծումը։ զի վերջին քուէարկութեանց մէջ մեծամասնութիւնը մինչեւ 15ի ինկաւ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (201)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՁԱՐԸ

«—Աւելորդ է... կը զգամ թէ կորսուած եմ։ Բայց պարտք մը ունիմ կատարելու... հայր իմ, մինակ մնացէք հոս, և խնդրեմ ըսելիքներս գրեցէք... բայց չո՛ւտ, չո՛ւտ, վասնզի պէտք է որ ստորագրելու ժամանակ ուժ ունենամ։

«Հնազանդեցայ մահամերձին բաղձանքներուն։ Պատմութիւնը երկար, սոսկալի էր, և շատ անգամ ստիպուեցաւ կանգ առնել... Բայց կը քաջալերէի զինքը, վասնզի սուրբ գործ մը կը կատարէր։

«Երբ իր պատմութիւնն աւարտեց, բռնեցի զինքը մինչ տող մը կը գրէր և կը ստորագրէր... յետոյ ըսաւ որ անմիջապէս Փարիզ վազեմ և տիկին տը Ֆավրէյի յանձնեմ իր գրաւոր խոստովանութիւնը, եւ երբ խօսքը կտրեց, ծուեցաւ. մինչ ես զինքը կ'օրհնէի, եւեւի վրայ ինկաւ... մեռա՜ծ..

«Պաշտօնս կատարեցի... Աւսաիկ յայտարարութիւնն այն կնոջ որ, մեծ յանցաւոր, անմեղ մը կ'դատէ։»

Եւ մարքիզուհիին տուաւ թուղթ մը զոր տիկին տը Ֆավրէյ առաւ տենդոտ ձեռքով մը։

—Բայց այն կի՞նը ով էր, հարցուց Առմանն։

—Աշխարհիս վրայ իր անունն է Իզաբէլ տը Թորէս։

Մարսիալ աղաղակ մը արձակեց, արցունքով լցուեցան աչքերը և ներողութեան գերագոյն բառ մը թաւաշուրթերէն։

Մարքիզուհին արագօրէն աչքէ անցուց ձեռագիրը։

—Տեսէ՛ք, գոչեց, ամէն բան բացատրուած է... Ժաք Թակարթի մէջ ձգուած էր, յետոյ Թմբրատեղի ազդեցութեան ենթարկուած։ Այն թշուառական Պիքաքին գործն էր։

«Անմե՛ղ... զաւակս անմե՛ղ է...

Եւ ծնկան վրայ իյնալով կը համբուրէր քահանային ձեռքերը։

Պիքաքս գէշ զարկած էր։ Կը տեսնուի թէ ինչպէս կեանքի շունչ մը մնացած էր թշուառ կնոջ հոգիին մէջ, և ինչպէս, մահամերձ վիճակին մէջ, կոչում ըրած էր իր բովանդակ կորովին։ Կը սիրէ՛ր Ժաքը, ըսած էր Պիքաքս։

Այո, և այն աստիճան որ զանիկա չաղաւաց չպիտի մեռնէր...

Ցայտարարութիւնն երկար, մանրամասն էր։ Գրեթէ իր ամբողջ կեանքը պատմած էր այդ յուսահատ խոստովանութեան մէջ։

Եւ ահարկու ամբաստանագիր մըն էր ընդդէմ Պիքաքսի, որ մեռուցած էր զայն։

Ֆավրէյ մարքիզը բարձրաձայն կարդացեր էր։

Երբ աւարտեց, սա տողերը կարդալով.

«Ես, Իզաբէլ մեղաւորուհին, յայտնենական արդարութեան առջեւ երդնալու պահուս, կը յայտարարեմ թէ այս ըսածներս լոկ ճշմարտութիւն են... կ'երդնում... և կը մեռնիմ Թող ներուի ինձ։..

«ԻԶԱՊԷԼ, ԹՈՐԷՍ ԴԷՍՈՒՇԻ»

—Պարոն, ըսաւ դատաւորը ընդհանուր քարտուղարին, այս երիտասարդին ամէնութիւնը հաստատուած է։

—Անկարելի է տարակուսիլ, պատասխանեց պաշտօնատարը։ Այդ Պիքաքը, որ ի բացակայութեան մահուան դատապարտուած է արդէն, ամբողջ ոստիկանութեան կողմէ պիտի փնտռուի և չպիտի կրնայ խոյս տալ...

—Բայց Ժաքը, գոչեց մարքիզը։

—Հիմակ չենք կրնար անմիջապէս ազատ արձակել զայն... բայց մէկ ժամէն պիտի ելլայ Բոնսիէռժըռիէն և Ֆոռս պիտի փոխադրուի։ Այսօր իսկ վեհապետը պիտի իմանայ այս սոսկալի արկածին պարագաները... համոզուած եմ որ պիտի ստորագրէ գատապարտեալին շնորհման գիրը. յետոյ վերաքննութիւնը պիտի սկսի, և մէկ ամիս չքաշած ազատ պիտի ըլլայ...

—Ամիս մը... գոնէ պիտի կրնա՞մ զայն տեսնել...

—Շնորհման գիրը ստորագրուելուն պէս, կը խոստանամ... Դալով այս երկու մարդերուն, աւելցուց Միւֆլիէին ու Կոնիկլուին դառնալով, թէեւ իրենց վկայութիւնը կարեւորութենէ շատ ինկաւ, օգտակար է որ գատական իշխանութեան յանձնուին... և ես կարծեմ թէ ձերբակալումը անհրաժեշտ է։

Կրկին հեծիւն մը լսուեցաւ։

—Պարոն, ըսաւ Թոմերվիլ, հաւատք ունի՞ք իմ խօսքիս վրայ։

—Անշուշտ, պարոն։ Անոնցմէ եղ որոց վրայ անկարելի է կասկածիլ։ ..Լա՛ւ ուրեմն, թոյլատուութիւն կը խնդրեմ որ դիս այս երկու մարդոց բանտապահն ընէք...

—Անձիս պէս պատասխանատու եմ անոնց համար։

Ընդհանուր քարտուղարը վարանեցաւ։

—Եւ ես ալ Պ. տը Թոմերվիլի կը միանամ իմ երաշխաւորութիւնս ընծայելու համար, ըսաւ Պ. Ֆավրէյ։

—Թող ձեր ուզածին պէս ըլլայ ուրեմն։

Միւֆլիէ չկրցաւ զսպել ակամայ թախ մը։

—Լա՛ւ ուրեմն, շի՛ք մարդեր էք, գոչեց։

—Ազնի՛ւ, աւելցուց Կոնիկլու։

—Պարոն, յարեց Մաաի տը Ֆավրէյ, այն երիտասարդը դեռ բանտարկուած է մահապարտներու ջնտանին մէջ... ազատեցէք զինքն այդ սոսկալի անձկութիւնէն։

—Վայրկեան մը չպիտի կորսնցուներեմ, տիկին։ Պարոններ, ըսաւ խօսքն Առմանի և Առշիպալի ուղղելով, հաճեցէք ինձ ընկերանալ... դուք անձամբ պիտի հսկէք գատապարտեալին փոխադրութեանը։

Մարքիզուհին Առմանի մօտեցաւ.

—Համբուրեցէ՛ք զայն, ըսաւ մեղմիւ։ Եւ ըսէք որ կը սիրեմ զինքը

—Պարոնայք Միւֆլիէ եւ Կոնիկլու, ըսաւ Առշիպալ մէկ կողմ տանելով երկուքը բարեկամները, լսեցի՞ք։ Վստահ եմ ձեր վրայ։ Ուղղակի իմ ապարանքս պիտի երթաք և ձեր սենեակին մէջ փակուիք։ Խօ՛սք տուէք։

—Մեր խօ՛սքը։ Ա՛հ, եթէ չբռնենք. երկու սրիկաներ կ'ըլլանք... ամէն սրիկաներէն աւելի սրիկայ...

—Լա՛ւ, վստահ եմ ձեր պատուոյն վրայ։

Երկու մարդերն իրարու երես նայեցան և աչք քթթելով.

—Մեր պատի՛ւը, հէ՞, ըսին, չափազանց յոխորտուած։

Մարքիզուհին և Պ. տը Ֆավրէյ մինակ մնացին։

—Երջանի՞կ էք, հարցուց ծերունին։

—Այո՛, մրմնջեց Մառի։

Հէ՛ք մայր։ Մի՛ շտապեր ապագային ժպտելու... փորձութիւններդ դեռ չեն վերջացած։ Ամօթապարտը դեռ չէ յաղթուած։

ԺԱ

ՍԱՄԵՆ ԲԱՆ ԿՐ ՓԼՋԻ

Ժաքը թողուցինք երբ հակառակ վերջին ժամուան սոսկալի անձկութիւններուն, կը քնանար այն խորունկ քունով որ շատերու քով առաջ կուգայ մեծ տագնապներու գերազդեցութենէն ետքը։

Երբ արթնցաւ, լոյսը ծագած էր։

Իր երակները շատ հեռու տարած էին զինք այն մահաստուերք բանտէն որուն զուռներն այն ատեն պիտի բացուէին իր առջեւ երբ մահուան դիմէր։

Այս բանտը կը նմանէր գերեզմանի մը որ մարմինը կը պահէր՝ զայն դիակ դարձնելու համար։

Ժաք շուրջը նայած էր։ Եւ յանկարծ սարսռացեր էր, զգալով բռնաբաձիկոնին կապերը որք կը սեղմէին իր ընթարմացած անդամները։

Անկողնին ստորոտը՝ ոստիկան զինուոր մը կը հսկէր։

Նախ չշարժեցաւ։ Իր դէմը պատին մէջ ծակուած երկաթապատ լուսամուտէն այդուն առաջին ճառագայթները ներս կը մտնէին։ Ժաք կերպով մը վայելեց այդ լոյսը որ կեանքի, ազատութեան, ապագայի վրայ կը խօսէր իրեն։

Յետոյ դգաց պահապանին ակնարկը որ կը ծանրանար իր վրայ։ Երբ չի քնանար, ա՛լ իր տէրը չէր։ Իր ամէն մէկ շարժումը կը դիտուէր։

—Ժամը քանի՞ն է, հարցուց։

Եւ դեռ մարդը չպատասխանած, բանտին ժամացոյցը վեց զարկաւ։

—Կը կարծէ՞ք որ գլխատումը այսօր ըլլայ, ըսաւ հանդարտ ձայնով մը։

Ոստիկան զինուորը շարժում մը ընելով հասկցուց թէ չի գիտեր։

—Կ'ուզեմ որ ամէն բան վերջանայ, յարեց Ժաք։ Եւ այս պայմանաժամերը շատ երկար կ'երեւան ինծի։

—Բայց սպասելն ալ ապրիլ է, ըսաւ մարդը։

—Ձեմ ուզեր ապրիլ, պատասխանեց Ժաք։

(Շարունակ.)

կաւ, և իսլանապատ մէջէն ոչ միայն փառնէլեանք այլ և հակափառնէլեանց մէկ մասն այլ եւս քուէարկութեանց մէջ նախարարութեան չեն օգներ։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ մէկ աչքէն վարագոյրը պիտի հանէ անուանի ակնաբոյժ Նէթլիբ առաջիկայ յունիս ամսուն, Պ. Գլատսթոնի դղեակին մէջ ի Հարբը։

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿ կոչուած կրօնական հանրածանօթ գործին անդամակցեցաւ ռուս ազուական մը, Կալիցին իշխան, որ անուանի է իւր ուղղութեամբը, ընդ հովանաւորութեամբ Ռուսիոյ աշխարհագրական ընկերութեան։ Ամերիկայի մէջ քննած էր Պոթ զօրավարին գործն, և ի Լոնտոն ուսումնասիրած է անոր բացած պատսպարաններն, աշխատանոցները, լուցկիի գործարանները, տիպար ագարակներն, որոյ նպատակն է անկեալ և մոլի մարդոց գործ տալով հոգեւորապէս կարգի բերել և ընկերութեան օգտակար անդամներ ը նել զանոնք։ Կալիցին իշխան այս գործին յարելով ճառեր խօսեցաւ, և իւր անդամակցութեան մեծ կարեւորութիւն կը տրուի, զի ցարի Ռուսիոյ մէջ մուտ գտած չէ «Փրկութեան Բանակը»։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ ի նիստ դումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ատենապետութեամբ Վահ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի եւ ի միջի այլոց հետեւեալները տնօրինեց.

Ժողովը նկատելով որ Պոլսոյ եպիսկոպոս Մելիքեան պաշտօն չունի Վանայ մէջ եւ իւր ներկայութիւնը կընայ տեղի տալ խնդրոյ եւ նկատելով մանաւանդ որ իւր ծերութեան օրերուն մէջ կը կարօտի հանգստեան, որոշեց հրաւիրել զինքը երթալ ընակիլ Աղթամարայ վանքն, ինչպէս արդէն որոշուած էր։

Պէօյիւքտերէի թաղական խորհրդոյ անդամներէն Էդնեան Կարապետ Էֆէնտի հրաժարական մատուցած ըլլալով, ժողովն անընդունելի գտաւ եւ որոշեց հրաւիրել զինքը շարունակելու իր պաշտօնը։

Բերայի պարտուց հատուցման յանձնաժողովոյ գլուխը ներկայանալով յայտագիր մը մատոյց, որով կը յայտնէր թէ իւր ամբողջութիւնը կորուսած է և հրաժարական կը մատուցանէր տեղեկութիւններ տալով Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ սեպհական ազգ. նոր կալուածին շինութեան վիճակին վրայ։

Ժողովը պարտուց հատուցման յանձնաժողովոյ հրաժարականն անընդունելի գտաւ։ իսկ նոյն ազգային կալուածին ամբողջացման խնդրոյն համար որ և է տնօրինութիւն ընելէ առաջ ուրոշեց որ յառաջիկայ կիրակի օր Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ խորհրդարանը ժողով դումարուի, որու ներկայ գտնուին թաղական խորհուրդը, պարտուց հատուցման յանձնաժողովն թաղին գլխաւոր ազգայիններէն ոմանք ինչպէս նաեւ Քաղաքական ժողովոյ կողմէ որոշեալ երեք անդամներն և Տնտեսական Խորհրդոյ գլուխն և այս գումարման մէջ խորհրդակցութիւն մը կատարուի շէնքին ամբողջացման խնդրոյն վրայ և արդիւնքը յայտարարուի Ազգ. Վարչութեան։

Զարանճաքի առաջնորդական տեղապահ Տ. Խորէն վարդապետ Շահնազարեան իր անկարողութիւնը ծանուցանելով թողլատութիւն խնդրած էր վերադառնալու իւր հայրենիքն ի Մուշ։ Ժողովն անընդունելի գտնելով իր խնդիրը, հեռագրով հրաւիրեց զինքը շարունակելու իւր պաշտօնը։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։

Կեսարիոյ Թէնէսէ և Էվէրէկ գիւղերու ընկերութեանց հաշիւները մատուցուած ըլլալով, նկատողութեան առնուեցան և որոշուեցաւ յիշեալ երկու գիւղերու վարժարանաց յատուկ կալուածոց նկարագրութեան և մատակարարութեան համար մէկ մէկ խնամակալութիւն կազմել։ Կեդր. Վարչութեան անմիջական հսկողութեանը տակ։ Այդ խնամակալութեան անդամներէն մին պիտի ըլլայ Պատրիարքարանի կողմէ նշանակեալ պաշտօնեայ մը։

Պիլէճիկի քաղաքական ժողովը վիճակին դիմում մուգաթամ պարտուց մասին խնդիր ըրած և առաջարկած ըլլալով ի ներկայութեան Գեր. Առաջնորդին, որ կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, կարգադրութիւն մը ընել յիշեալ Առաջնորդը ներկայացու Խորհրդոյն և յետ խորհրդակցութեան կարգադրութիւն մը ըլլալով նոյն դիմում պարտուց վճարման մասին, յայտարարեցաւ Վարչութեան։

Սամսիոյ թաղական Խորհուրդն եկեղեցւոյ վագիկն մահիւլ խնդրի դէպ տան մը վաճառման մասին խնդիր ըրած և Խորհրդոյն ներկայացած ըլլալով յետ բացատրութեան և խորհրդակցութեան՝ հարկ եղած հրահանգը տուաւ թաղական Խորհրդոյ։

Զբաղեցաւ նաեւ թաղերու ոմանց կրտակային և հաշուական խնդիրներով։

Ռոտոսթոյէն խմբագրութեանս ուղղեալ նամակ մը հետեւեալ տողերը կը քաղենք։

«Ռոտոսթոյի Ս. Յովհաննեան վարժարանի արդի աննախանձելի վիճակն առիթ տուած է դժգոհութեան, և արդարացի դիտողութեանց։ Վարժարանին նախկին տնօրէն-ուսուցիչ Կելիպոլլեան էֆէնտիի հրաժարումը դժբախտութիւն մը պէտք է համարուի։ Մեր սոյն կրթական հաստատութեան նախանձելի անցեալը մեծ զբաւական մէջ այդ աղնիւ երիտասարդին արժանեաց և խրճամիտ պաշտօնավարութեան։

«Վարժարանին նախկին փայլը չը կորսընդունելու համար, ցարդ եղած ջանքերն ապարդիւն մնացած և սխալ ուղիների կարգադրութիւններ վարժարանին եղեւմտական հաւասարակշռութիւնն ալ խախտած են։ Կեդրոնէն զրկուած ուսուցչական խմբակն իւր վրայ դրուած մեծամեծ յոյսերը չէ կրցած իրականացնել, և քառամսեայ կարճատեւ պաշտօնավարութենէ մը վերջը, թողլով վարժարանը, մեկնած է, 20 ոսկւոյ յաւելուած մը բարդելով եղմացոյցին վրայ։ Վարժարանին արդի անկերպարան կացութիւնը եթէ տակաւին այսպէս շարունակէ՝ հետեւանքը կարելի է գուշակել։»

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Գում-Գարաւի և Միացեալ Թաղից Աղքատասէր Ընկերութիւնը, որուն նպատակն է անտէրունչ հիւանդները խնամել և բաղդին հարուածոց դէմ պաշտպանել, ծանօթ է իր ինամեայ յարատեւ գործունէութեանը։ Այդ բարենպաստակ հաստատութեան ի նպաստ Թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի յառաջիկայ կիրակի ցորեկ ի Բերա, Քօնքօրտիա Թատրոնին մէջ, օսմանեան խմբին կողմէ, առաջնորդութեամբ Մնակեան էֆէնտիի։

Ներկայացուելիք խաղն է ԴԱՐԲՆՈՑԱՊԵՏՂ՝ Օնէի ծանօթ թատերախաղը, հինգ արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ Կոսկոշոյ Ամէրը՝ զաւեշտ։

ԴԱՐԲՆՈՑԱՊԵՏԻՆ դերակատարներն են՝

Մուլինէ	Պ. Ալիքսանեան
Ֆիլիպ	» Պինեէմէճեան
Պաշլէն	» Մնակեան
Կասիօն	» Պալթազարեան
Բրէֆոն	» Հօլաս
Օգիւստ	» Եալոլոզեան
Ֆրանսուա	» Գալրոնեան
Սպասուար մը	» Երամեան
Դեր	Տիկ. Պինեէմէճեան
Ամէնայիս	Օր. Ակնիւ
Մարթիլ	Տիկ. Օֆէլիա
Մատամ Բրէֆոն	» Պայծառ
Սիւզան	» Խօժէն

Ցուսալի է որ ընկերութեան հրաւէրը համակիր ընդունելութիւն պիտի գտնէ ամեն անոնց կողմէ որոց դիտուի, և որք ուրիշ պիտի ունենան, մարդասիրական գործի մը ձեռնարկելով հանդերձ, քանի մը զբօսալի ժամեր անցուցնել։

Ներկայացումը պիտի սկսի ցորեկուան ժամ 7 ին։

ՀԵՌԱԳՐԻՐ ՀՅՈՒՐՈՒ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Առաջին կարգի Շէֆգաֆի պատուանշան արուեցաւ Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Շեվքէդ փաշայի հիւսը։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաֆի՝ Վահ. Սուլթանի սենեկապետներէն Ֆաիզ պէյի մօրն ու հիսոյը։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ. — (Պաշտօնական Ազդագիր) Մարտ 29ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ մարտ 30ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քսերայէ երէ դէպքեր պատահած են։ Աւասիկ մանրամասնութիւնները։

Եէնիքէօյ՝ երկու։ Եանի Սալա (բեռնակիր) և Էֆթալիա Աբսթօլ։

Ղալաթա՝ մէկ։ Սթանաս Նիքօլի (նաւատր)։

ՊԱՅՐԱՄԻ տօնին առթիւ Վահ. Սուլթանը շաբաթներ ի նիստ է Միւքիյէ, Սուլթանիյէ և բժշկական վարժարաններու աշակերտաց։ Այդ շաբաթներ բաշխուելով աշակերտաց, բարեմաղթութիւններ եղած են վասն կենաց Վահ. Սուլթանին։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն ի Շեշլի պանդուխտներու յատուկ հիւանդանոց մը պիտի կառուցուի՝ չորս հարիւր անկողիններ պարունակելու բաւական։ Այդ հիւանդանոցի յատկանշեւերը բարձրագոյն հաւանութեան արժանացած ըլլալով շինութիւնը ի մօտոյ պիտի սկսին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Բըրրի՝ իւր հետն ունենալով առաջին թարգման Սըր Ա. Սանֆորտը, երէկ Ֆենէրի Պատրիարքարանն երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ամն. Ս. Պատրիարքին։

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ նորընտիր դեսպան Պ. Վան Բիէրշիլ երէկ իւր կնոջ հետ մայրաքաղաքս մտաւ ժամանեց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

Դեսպանատան առաջին թարգմանը, բոլոր պաշտօնեայք և միւս դեսպանատաց ներկայացուցչք Սիրքէճիի կայարանն երթալով բարի գալուստ մաղթեցին դեսպանին։

Պ. Վան Բիէրշիլ այսօր իւր յանձնարարագրոյ մէկ օրինակը պիտի յանձնէ Ազատքին գործոց նախարար Վահ. Սայիտ փաշայի։

Պ. ՎԱՄՊԷՐԻ, հունգարացի ծանօթ արեւելագէտն, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՑՈՑՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ. — Երէկ ծանուցինք թէ Ցունաց Պատրիարքարանի խառն ժողովը նկատողութեան առած է ծրագիր մը, որով կառաջարկուի դրամագլուխ մը կազմել տոկոսը յատկացնելու համար Պատրիարքարանին կրօնական պէտքերուն եւ թէ Աւէքսանդր Ֆոթիատի էֆէնտի հազար երկու հարիւր ոսկի նուիրած է այդ նպատակին համար։

Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Մարսիլիա բնակող վաճառական Պ. Սթէֆանաքի Զաֆիրօպուլօ ևս այդ նպատակին համար հազար չորս հարիւր ոսկի զրկած է Ամն. Տ. Նէօֆիթօս Պատրիարքին եւ ուրիշ անձ մ'ալ չորս հարիւր ոսկի, որով դրամագլխի գումարն առ այժմ երեք հազար ոսկւոյ հասած է։ Խրիսթաքի էֆէնտի Զօղրաֆօս, պատասխանելով Պատրիարքական նամակի մը, խոստացած է թէ ինքն ևս գումար մը պիտի զրկէ այդ դրամագլխին համար։ Այս կերպով կը յուսացուի թէ կարճ միջոցի մը մէջ տասը տասնհինգ հազար ոսկւոյ չափ գումար մը հաւաքուի։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ որոշած է մէկ քանի շրջանաւակներ և տուպաներ գնել հանրային մաքրութեան ծառայելու համար։ Ասոնք ամեն օր Վոսֆորի և Պոլսոյ ամեն կողմերու աղբիւրներն առնելով Մարմարայի ծովը պիտի թափեն հոսանքին մէջ։ Առ այդ հարկ եղած ծախքը նշանակուած է Քաղաքապետութեան 1310 տարւոյ եղմացոյցին մէջ։ Բ. Դրան կողմէ արտօնուելուն պէս, այս որոշում գործադրութեան պիտի դրուի։

ՍԻՆԱՅ վարժարանն, ինչպէս յայտնի է, անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան իրաւասութեանը ենթարկուած և տեսչութիւնն յանձնուած է նոյն նախարարութեան օգնական Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտիի։ Արդ, Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտի իւր պաշտօնի կոչուած օրէն ի վեր վարժարանին պէտքերու գնումը նուազագոյնի դրութեամբ կատարած է, ուրիշ եղած խնայողութեամբ վարժարանին բոլոր ծախքերը հոգացուելէ յետոյ հարիւր հազար դրուշ աւելի գումար մը աւելցած է։

ՐԻՋԱ ՓԱՇԱՅԻ Սպարապետ անուանուելէն ի վեր՝ պատերազմական նախարարութեան զանազան ճիւղերուն և մանաւանդ զինուորական պիտոյից գնման դարչութեան մէջ մուցուցած բարեմորդմանցը շնորհիւ, 912,000 օսմ. ոսկւոյ խնայողութիւն մը եղած է։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ սակաւները միացման համար գումարուող համաժողովը իր աշխատութիւններն աւարտեր է նախորդ շաբթուն, մերժելէ ետք՝ պայմանագրական կառախմբոյ սակաւներու յանձնման առաջարկը։

—Արեւ. երկաթուղեաց և Ենիարամվակոնների ընկերութեան միջև համաձայնութիւն գոյացեր է որպէս զի Սելանիկի և Նիշի միջև բանող ճեպընթաց կառախումբին ենիարան-վակոն մը կցուի։ Այս որոշում գործադրութեան դրուեր է նախորդ շաբթուն, երկաթուղոյ երեք գլխաւոր պաշտօնէից միջոցաւ, որոնք Սելանիկ ղրկուած են քննելու համար նաեւ թէ շահաբեր կ'ըլլայ դարման ու ամրան եղմանկներուն մէջ զբօսական կառախումբեր բանեցնելը։

ՀԱՅԿԵՐՈՑԹ. — Ռուսական դեսպանատան գործակատար Պ. Լատոլոբի նախընթաց գիշեր հայկերոյթ մը տուաւ որուն ներկայ էին գերմանական դեսպան Ռատոլէն իշխանը՝ իր աղջկան Օր, Լիւսի Ռատոլէնի հետ, անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Բըրրի, Տիկին Լէյեն Վենսնդ, և ուրիշ հրաւիրեալներ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՄԱԲՍՍՏԱՆ Սնտուկէն գոցուած գումարին ճիշդ քանակութիւնը 60 հազար դրուշ է եղեր։ Այս գումարը ամբողջ մէջիտիյէ էր, հինգ պարկերու մէջ դրուած։ Այդ գումարին 40,000ը մէկ օրուան՝ ուրբաթի հասոյթն էր. մնացեալը վաճառականներու կողմէ աւանդ ձգուած էր։ Իւրաքանչիւր պարկը 18 օխա կը կշռէր։

Գողութիւնը կատարուած ըլլալու է շաբաթէն երկուշաբթի։ Ըստ որում Պայրամի տօնին առթիւ բեռնակիրներուն յատկապէս պատուիրուած էր հակել գրասենեակներուն վրայ, ասկէց կը հետեւի թէ գողերը չէին կրնար սնտուկը պարկել ու մեկնիլ, առանց պահապաններուն ուշադրութիւնը հրաւիրելու։

Երեքշաբթի առաւ, Ղալաթիոյ մաքսատան գանձապետը երբ նշմարեց 60,000 դրուշի մէջիտիէին անհետացումը՝ ապշած մնաց, որովհետեւ բնաւ աւրուած չէր այն կոստէ պղտիկ պարկի կնիքն, որուն մէջ պահուած էին սնտուկին բանալիները։ Սնտուկը կը գտնուի մաքսատան «պէշիւբ-անպար» կոչուած մասին մէջ ուրուն դուռներն ալ, ինչպէս նաեւ սնտուկը, խորտկման ուրեէ հետք չեն կրեր, այնպէս որ պահապաններն ալ շատ զարմացան այս գողութիւնը ըսելով։

Դրասենեակին ու սնտուկին դուռները կեղծ բանալիներով բացուած ըլլալու էին։

Տասներկու բեռնակիր և գրասենեակին սպասաւորը, որուն վրայ կասածներ կան, ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուած են։

ԵԷՆԻՔԷՕՒ. — Առողջապահական ընդհանուր քննիչ Պոնկիօլքի փաշա երկուշաբթի օրը Եէնիքէյ գնաց և գիտական քննութիւններ կատարեց գիւղին ջուրի ճամբաներուն և առողջապահական ընդհանուր վիճակին վրայ։

ՖԷՐԻԴ ՄԱԶՀԱՐ ՓԱՇԱ, հրամանատար Միւրէրկրակի նեզուցին, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին ակնաբուժութեան ուսուցիչ գնդապետ Պէհճէդ պէյ, որ Հռոմ երթալով իբրեւ օսմանեան պատուիրակ ներկայ գտնուած էր բժշկական համաժողովին, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանուհի տիկին Ռատոլէն իշխանուհին սուգի մէջ է, իր մեծ-հօր մահուան պատճառաւ։

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ. — Մարտ 1ին լրացող եղմնական տարւոյն մէջ ներքին գործոց նախարարութեան դիւանատունը ընդունած կամ գրկած է 90,000 պաշտօնագրեր, որոց 40ը կայսերական հրամանագիրներ, 47ը պաշտօնագրեր՝ կայսերական դիւանատան ուղղեալ, 3404ը եպարքոսական որոշմագրեր, 3597ը պաշտօնագրեր Մեծ-Եպարքոսութեան ուղղեալ, 14,336 հեռագիրներ ի գաւառս, ու մնացեալները զանազան պաշտօնատանց հետ փոխանակուած նամակներ։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ բժշկական վարժարանին կիրը կառուցուած անդամալնական աշխատանոցին շինութիւնն աւարտած է։ Նոյն վարժարանին մէջ ճաշարան մը և նպարավաճառի խանութ մ'ալ կառուցուած է։

Վարժարանի դասերն, որք Ռամազանի առթիւ դադրած էին, յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի վերսկսին։

ՅԱՕԻ (Պարսից ծոցին վրայ) և Պէնտէր Պուշիրի (Պարսկաստան) միջեւ եղած հեռագրական ընդհատեալ թելն, որ Հընդկաստանի կը վերաբերի, մէկ քանի օրէ ի վեր խզուած ըլլալով, Թրանսիթով և օսմանեան երկիրներու ճամբով կատարուած հեռագրական հաղորդակցութիւնք դադրած են։

ԻՍՊԷՆՏԷՐՈՒՆԻ ճաշիճները մաքրելու համար Եւրոպայէն բերուելիք գործիներն ու մեքենաները՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ մաքսատուրքէ զերծ պիտի մնան։ Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուած է Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան և Մաքսային վերատեսչութեան։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը կրկին անգամ ծանուցած է որոց որ անկ է, առանց յապաղման ժամանակին զրկել զինուորական հանգստեան թոշակին յատկացեալ գումարները, որպէսզի Սնտուկին գործառնութիւնք դժուարութեանց չը հանդիպին։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութեան հաշուակալութեան դիւանին տնօրէն կարգուած է նոյն դիւանին առաջին քարտուղար ՃԷմալ պէյ, որ մինչեւ հիմա փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը։

ԴԱՏԱՍՏԱՆ. — Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ անցեալ տարի գործուած վնասմանց համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած անձերու դատաստանն ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։ Ամբաստանեալք փաստաբաններ կարգած են։

ԳԱՏՐԳԵՂԻ ԵԷՆԻ-ԵՕԼ փողոցին մէջ նախընթաց իրիկուն գաչկն ի ձեռին մարդ մը յարձակեցաւ շրջենաւային ընկերութեան մը քարտուղարին վրայ։ Այս վերջինը Քարաքէօյէն Դատրգիւղ ուղեւորած ատենը շրջենաւին մէջ թշնամական խօսքեր լսած էր այդ մարդէն, որուն չէր պատասխանած։ Երբ շրջենաւը նաւամատոյց հասաւ, միւսը հետեւեցաւ անոր և յիշեալ փողոցին մէջ վրան յարձակեցաւ։ Քարեղդաբար չի կրցաւ գործածել իր դաշոյնը, ու ապտակ մը զարնելով խոյս տուաւ, որովհետեւ զինուորական դեղագործ մը և ուրիշ անցորդներ օգնութեան հասան։

ՀԻՃԱԶ զրկուած բժշկական յանձնաժողովն հոն ժամանելով գործի ձեռնարկեր է։

ՏԻՊԱՐ-ԱԳԱՐԱԿԱՑ մէջ պաշտօնավարող երկրագործական քննիչներուն քով մէկ մէկ քարտուղարներ պիտի անուանուին։

ԶՄԵՌԸ.—Կարնոյ Ալաչկերտ գաւառակն ու շրջակայից մէջ փետրուարի սկիզբէն մինչեւ 8, առատ ձիւն տեղացեր և ձիւնի բարձրութիւնը մէկ մեդրէն աւելի եղեր է։ Պարսկական սահմանագիծը մտնող ճամբան բոլորովին գոցուեր է։ Ցաջորդաբար ժամանող ուղտի կարաւաններ թահկար գիւղը մնալու ստիպուեր են։ Այդ պատճառաւ հացին մէկ օխան հինգ դրուշի բարձրացեր է և քսան օխանոց խոտի մէկ խուրձը կէս մէճիտիյէի։ Ուղտապանները տեսնելով որ անկարելի է այդ կերպով շարունակել, պարտաւորուեր են Թահկար գիւղի ժողովրդեան հարիւր յիսուն մէճիտիյէ տալ մինչեւ Քիւրտ Ալի գիւղն, որ երկու ժամու հեռաւորութիւն ունի, ճամբաները բանալու համար։ Զմեռուան սառակուտեան պատճառաւ բոլորովին անհետացեր է Ալաչկերտի երկու գիւղերուն մէջ երեւան եկած քարերն։

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ մէջ անգլիական շրջենաւի մը մակոյկն ընկղմեր է ալիքներու սաստկութենէն։ Մակոյկին մէջ գտնուող երկրորդ նաւապետը խղդուեր է. իսկ երկու նաւաստիք ազատուեր են։

ՌՕՏՕՍԹՕՒՆ տասը-տասներկու օր առաջ եկած նամակներ կը ծանուցանէին թէ անցեալ տարուան եւ այս տարուան հունձքերէն ամբարանոցներու մէջ դիզուած ցորեններու համար գնողներ ներկայացած չըլլալով, փտելու վիճակին հասած են եւ թէ երկրագործք յուսահատելով ձեռնարկներ ըրած էին ցորեն մշակութենէն հրաժարելու և մետաքսի մշակութեան սկսելու համար թթենիներ բերել տալու։ Սակայն նոր տեղեկութեանց համաձայն՝ այս օրերս արմտեաց առեւտուրն անակնկալ եղանակաւ ոգեւորութիւն մը ստանալով, իւրաքանչիւր քիլէի գնոյն վրայ յանկարծ 4-5ու կէս զրուշի բարձրացում մը տեղի ունեցեր է։ Կ'ըսուի թէ եւրոպական հրապարակներէ եղած յանձնարարութիւնք գնելն աւելի պիտի բարձրացնեն։

ՊԱՂՏԱՏԻ կուսակալ Հաճի Հասան փաշա Պաղտատէն ճամբայ ելեր է իւր իրաւասութեանը ենթարկեալ գաւառաց մէջ քննական պտոյտ մը կատարելու համար։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ կուսակալ Ազիզ փաշա, որ քննական պտոյտ մը կը կատարէ, Քէրքիւքէն երկրի ժամներ է։

ԹԷՐՍԱՆԷՒ աւազաններուն մէջ անցեալ եղմտական 1309 տարւոյն 137 նաւեր մտած ու ելած են նորոգուելու համար։

ԻՍՐԱՑԷԼԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Ղալաթիոյ վարժարանին տնօրէն Պ. Ժիլ Տալէմ մեռաւ առջի օրը։ Պ. Տալէմ 1865ին Կ. Պոլիս եկած էր ու այդ թուականէն ի վեր կը դասախօսէր այլ և այլ վարժարաններու մէջ։

ԿԱՐՆՈՑ զինուորական երկրորդական վարժարանին յիսունը ինը չորեսնաւարտը մայրաքաղաքս եկած և զինուորական բարձրագոյն վարժարանն ընդունուած են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Մանասդրի Կէօրիւճէ գաւառին մէջ վերջերս մէկ քանի անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ՍԷԼԱՆԻԿի աւստրիական հիւպատոսի ըրնակած տունէն տասներ հինգ հազար ֆրանքի արժողութեամբ զոյներու ու արժէքաւորներ գողցուած ըլլալով, յետ քննութեան հաստատուեր է թէ նոյն տան սպասաւորը կատարած է գողութիւնը. սպասաւորը ձերբակալուեր է։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ. — Երէկ Գալաթիոյ կամուրջին վրայ չուկայի խանութպան մը, Ալէքսանդր անուն ձերբակալուեցաւ, որովհետեւ տուած դրամը կեղծ էր։

ՍԷՐԷՋԻ յունաց մեծապոլիտ Տ. Դրիզորիոս Նախընթաց օր մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՎԵՐԱԲՆԵՆԻՁ ատենի առեւտրական ճիւղը յառաջիկայ շաբաթ օրէն սկսեալ առաւօտները ժամ 5½ն ըացուելով դասերը պիտի սկսին ժամ 6ին։

ՏԱՐԵՑՈՑՑ. — Կառավարական մէկ քանի պաշտօնատունք խորհրդակցութիւններ կը կատարեն տարեցոյցներ հրատարակելու համար, ուր նշանակուին իւրաքանչիւր նախարարութեան գաւառաց մէջ ունեցած մասնաճիւղերու պաշտօնէից անուններն և ատիճանները։

ՊԱՃԱՐԱՆՏ. — Կարնոյ նահանգին այլ և այլ տեղերուն մէջ երեւան եկած պաճարախտն անհետացեր է ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ։

ԽՃՈՒՂի. — Պաղատի և Մուսուլի միջեւ գտնուած խճուղւոյն շինութիւնն աւարտելով երթեւեկութիւնը սկսած են։

ԴՐԱՄԱՐԿՂի ԳՈՂԵՐ. — Ոսիկանութեան նախարարութիւնը տեղեկանալով որ ի Պոլիս Պահէֆ-Բարու Փոխազոլը խանի թիւ 3 սենեակն հաստատեալ Սօֆիրի ու Տիմիթրի անուն դրամարկղի գողեր այս օրերս որոշած են իրենց մէկ քանի ընկերներու հետ տեղ մը կողոպտել, երէկ իրիկուն այդ խանը պաշտօնեայներ զրկեց եւ անոնց բնակած սենեկին մէջ խուզարկութիւններ կատարել տուաւ։ Սենեկին մէջ դրամարկղ կոտրելու յատուկ գործիներ, բանալիներ և այլն գտնուելով գրաւուեցան։ Սօֆիրի ու Տիմիթրի ձերբակալուելով Ոսիկանութեան Դուռը տարուեցան։ Այժմ խուզարկութիւնք կը կատարուին անոնց միւս ընկերները ձերբակալելու համար։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Թաթար Ապտուլլահ և Մէհմէտ անուն երկու շաբաթագործներ գինով վիճակի մէջ առջի օրը կռուի բռնուեցան ի Ղալաթիա կաթնավաճառի մը խանութին մէջ և զիրար դաշոյնով վիրաւորելէ յետոյ խանութին պնակները և այլն կոտրտեցին։ Փախչելու ատենին երկուքն ալ ձերբակալուեցան։

—Նախընթաց օր Անաստաս և Սթաւրի անուն երկու նաւաստիներ կռուի բռնուելով Սթաւրի դաշոյնի հարուածով մը Անաստասի գլուխը վիրաւորեց։ Զարագործը ձերբակալուեցաւ։

—Աքիֆ անուն վաղեմի շարագործ մը անցեալ գիշեր ի Ղալաթիա սրճարանի մը մէջ մէկու մը հետ կռուած պահուն, ինքզինքը դաշոյնով վիրաւորեց սրունգէն եւ փախաւ։

—Երեքշաբթի օրը Ոսոիկանութեան պաշտօնատան մէջ աշխատող Նիքօլի անուն գործաւոր մը պատուհանի մը փեղկերը անցուցած պահուն վար ինկաւ և գլխուն մէջ դամ մը մխուելով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Նիքօլի անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

—Երեքշաբթի իրիկուն Անասթաս անուն մուրացկան մը Մոմխանէի նաւամատոյցէն ծովն ինկաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԹՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընկերութիւնը ծախու կը հանէ կարգ մը ձիեր։

Գնել փափագող անձինք կրնան դիմել ընկերութեան մթերանոցներն ի Շիշլի, Պէշիկթաշ և Աք-Սէրայ, տեսնելու և քննելու համար ծախու ձիերն և գնոյ մասին համաձայնելու համար յիշեալ մթերանոցներու պետերուն հետ։

Վաճառումը կանխիկ պիտի ըլլայ, մէճիտիէ կամ ոսկի դրամով, ոսկին 108էն։

Կ. Պոլիս 30 մարտ 94 1—3

Ա Զ Դ

Արդէն քնաւ տարակոյս չիկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քունեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չիկայ ի մէջ բերելու եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նեղութենէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են հնտախտային հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդով տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քունեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պակասեցնէ անիծեալ ախտին կանխատարածութենէն եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը։

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիք առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քունեաքին տեսակն ու տարիքը երաշխաւորուին։

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քունեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՈՍ քունեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերոյութեանը, իր գիտական անքաղատելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաեւ իր առնուազն վից տարուան հին արտադրութեանը պատճառով։

Իր մեծ սպառումն յեւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա որ ստացած է ոսկի չըքաղքամներ տիեզերական ցուցահանդէսներուն մէջ, լաւագոյն ապացոյցն է։

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քունեաքներ ունեցած են նոյն պատուոյ նշանները Եւրոպայի մէջ։

Ամեն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՈՍ քունեաքը, եթէ կուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին։

Մեծ ուշադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծերու դէմ։

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒՐՔԱՍ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիքսիտի խան, թիւ 17։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Ապրիլ. — Գահիրէէ կը ծանուցուի թէ Ռիազ փաշա հրաժարելու տրամադրութիւն ցուցած ըլլալով, նախարարական փոփոխում հաւանական է։

ՖԻՐԵՆՑԱ. — Ումպէրտօ թագաւոր հանդերձ ընտանեօք դարձաւ Հռոմ։

ՊԷՆԿԻԱՏ. — Պ. Մ[illegible] չընդունեց Կ. Պոլսոյ դեսպանութիւնը։ Լոնտոն պիտի երթայ, զրականութեամբ պարապելու։ (Պ. Միհրանովիչ հեղինակն է Կ. Պոլսոյ Ֆաթիհ Սուլթան Մէհէմմէտ զրաման նոր պատմութեան մը, երեք տարի առաջ հրատարակուած անգլիերէն, բան նորագոյն ծանութիւնեանց, հանդերձ պատկերաւ Այա Սոֆիայի, Աչխարհակալ Սուլթանին և վերջին Կոստանդիանոսի։ Իւր կինն ալ հեղինակ է Սերպիոյ պատմութեան մը։ Ծ. խ.)

ՎԻԵՆՆԱ. — Արեւելեան երկաթուղեաց Ընկերութեան 1893 տարւոյ

ՊԵՐՊԵՐԻ ԴՐԱՄԸ

Օսմանեան ոսկի	որ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մարք Դեպանական ոսկի	»	107 10
Ռմբերիալ	»	90
Քրիմից	»	51 15
Իռանի Պրեստրատ	»	8 52
Մէջ. արծաթ տարբ.	»	198 04
Մանր արծաթ	»	103
Մէճիտիէ	»	96
Թասֆիրէ	»	5
Տոկոս Զաղաթիոյ Սայաբանի		— —

ԼԵՒԱՆԹԻՆԵԱՆ ՓՈՂՈՑ

ՓԱՐԻԶ, 11 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանտ 3 %		99 15
» Նոր 3 %	»	106 70
Օսմանեան բանսարկու Ռ. 3 %		23 42
Օսմ. տարբ. արժեթուղթ		503 75
Բրիտանական Թիւրք 1890		468 42
Օսմանեան Երկաթուղի		107 37
» Բէյրութի բանկեանց		430 62
Զանը Ոսմանի		624 37
Քրէտիտ Լիոնէ		728 75
Լուսաւորչեան Ռանտ 3 %		76 55
Եգիպտական միասեալ		320 93
Զէր Լանսասի [illegible]		23 185
Օսմանիէ Ասանսիոն		431 87

ԼՈՆԴՈՆ, 11 Ապրիլ

Անգլ. ռենտայիսներ		100 12
Սամ. »	3%	23 25
» » »	Ս.	58 30
» » »	Բ.	36 75
» » »	Գ.	24 30
Սամ. փոխատ. Գրան 1871	Գ.Դ.	101 52
Փոխատու Թիւրք 1877	Տ.Դ.	102
Պանք Ոսմանի		14 87
Այտընի երկաթուղի		12 37
Զատապայի երկաթուղի		16
Եգիպտական միասեալ (Միտիդիէ)		103 37
» առաջ. (բրիմիկիէ) 1890		— —
Տանուբիայ (փոխատ. Ռուսիա		105 25
Հնդկական 5 %		32
Փոխատ. Գրան Գարլի վրայ		25 350

ՎԵՆԱՆ, 11 Ապրիլ

Փոխանակ. Գրան Լոնտոնի վրայ		125 15
» Փարիզի »		49 67
Օսմանեան Ռէնտի բանկեանց		214
» երկաթուղի		51 80

ԳԵՐՄԻՆ, 11 Ապրիլ

Օսմանեան երկաթուղի		102 20
Սամ. Ռէնտի		— —
Փոխանակ. Գրան Լոնտոնի վրայ		20 345
» Փարիզի »		80 85

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊԱՆԻՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 11 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանտ 3 %		99 17
Եգիպտական միասեալ		— —
Սամ. բանսարկու Սէրիի Դ.		23 50
Սամ. երկաթուղի		108 25
Սամ. Ռէնտի		— —
Սամ. մասս. արժեթուղթ		— —
Բրիտանական Թիւրք		— —
Պանք Ոսմանի		6 5 95

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Վ. ԾԱՌԱՅՈՂ, ՏԱՍԻՒՆ

Առեւտրական տեսակէտով շատ տխուր անցաւ վերջացող տարին։ Ագարակապետ թէ հողագործ, գործարանատէր թէ գործաւոր, վաճառական թէ խանութպան, վերջապէս ամէն մարդ դժգոհ մնաց։ Շուկայքի լայնութիւն մնաւնէք գուցէ ասիկա. բայց այնպէս չէ. ընդհակառակը, պերճասէս թուանշաններով հաստատուած իրողութիւն մըն է։

Ընդհանուր առմամբ խօսելով, անցեալ տարի Թուրքիոյ գործառնութեանց տարեկան համադրումը շատ աւելի նուազ եղաւ քան թէնախորդտարին։ Եւ սակայն, առեւտրական ձախորդութեան հովը կարծես ամէն երկրի վրայ ալիքեց անցեալ տարի, մինչեւ իսկ անդրովկէանեան Ամերիկայի վրայ։ Եւ որովհետեւ ամէն երեւոյթի պատճառը գտնել, և եթէ չգտնուի՝ ստեղծել հարկաւոր է, մենք ալ հոս յիշենք ի մասնաւորի քանի մը պատճառներ որոնք շղթայաբար գործերը բերին հասուցին արդի անմխանձելի կացութեան։

Անգլիոյ համար ձախողուածի իրական առիթներ եղան, ինչպէս գրեթէ միշտ, այս անգամ ևս, գործարաններու անհատնում ու երկարատեւ փակումներ և արծաթի մետաղի յաւերժական սրամաշուքները. սասը աւելցուցէք նաեւ, եթէ կ'ուզէք, բամբակի հունձքին բաղդատական առատութիւնը՝ որու վերադրուեցաւ, չեմ դիտեր թէ տեղի կամ անտեղի կերպով (և Անգլիացիք ու Ամերիկացիք ալ չեն դիտեր) բամբակի և մանածի գներու անշարժութիւնն ու թուլութիւնը։ Գործարաններու փակման միջոցին բնական էր որ հրապարակին ալ անշարժ ըլլար. բայց շահագէտ կամ ոչ՝ ամէն ոք ընդհանրապէս սա համոզումը ունէր թէ գործարանք վերաբացուածին պէս աշխատութեան մեծաքանակ մթերք պիտի ունենային իրենց տրամադրութեան տակ։ հաշիւ մը՝ որ դժբաղդաբար ի դերեւ ելաւ։ Հնդկաստան, անյեղլի խոհեմութիւն սորված, զգուշացաւ իր չափէն դուրս ելլելու։ Մինչեւ անդամ իր չափը պահ մը սահմանափակեց ալ, նեղուեցաւ, քիչ ապսպրեց ու քիչ ապաւեց, ապերախտ արծաթին երեսէն փոքանքի չհանդիպելու համար։ Գոռոզ գործարանատերաց այն ատեն կակուղցան, և կամացուկ մը մտեցան մեր համատարակ վաճառականներուն և անոնց յանձնարարութեանց կարօտ եղան։ Այս վերջինք ալ, Նոյէ համար չքնեմ; այլ երկու բերմամբ հարկադրուած էին կամ ինաւ յանձնարարութիւն չտալ՝ կամ շատ անշան գործերով գոհ ըլլալ։ Եւ ինչպէս մեծաքանակ ապրանք կրնային յանձնարարել այնպիսի երկրի մը մէջ ուր վարկի դռները, մանաւանդ օտարներուն առջեւ, ամբաքան ամրակուռ փակուած են. մինչդեռ արմտիքի նուազութիւնը մէկ կողմէն և առաւելապէս տիրող համաճարակը միւս կողմէն, երկրաչափական յառաջատութեամբ հեղեղեալ կը ցամքեցնէին երկրին առեւտրի աղբիւրները։

* * *

Եթէ համաճարակն ու արմտիքի նուազութիւնն ընդհանրապէս Եւրոպայի և մասնաւորապէս Անգլիոյ ի Թուրքիա արտածութիւնները նուազեցուցին, մեր երկրին ալ առեւտրական գրեթէ բացարձակ անշարժութեան մեծագոյն պատճառներն եղան։ Ամէն ոք յուլիսի և օգոստոսի վերջանալուն կը սպասէր որպէս զի առեւտուրները բացուին, ճամբորդները երեւան գան. բայց յուլիսն ու օգոստոսը անցան և ճամբորդները մէջտեղ չելան, վասն զի զիրենք հոս կանխած էր ուրիշ անհամբոյր ճամբորդ մը, համաճարակը։ Եւ ի՞նչ հարկ ծանրանալ համաճարակի պատճառած առեւտրական աւերումներուն վրայ։ Անգլիա այդ աւերումներուն համը այնչափ առած է որ հիմա լաւագոյն կը հաւարի ճակատ առ ճակատ կուրծք տալ համաճարակին քան թէ հանդուրժել որ իր առեւտրական դէզդէզ թղթերուն ծուալը սահմանափակուի ու սեղմուի առողջապահական շղթաներով։ Ուրիշ երկիրներ, հանրային առողջութեան խնդիրը Անգլիայէն տարբեր կը նկատեն և գեր ի վեր կը դասեն զայն երկրին առեւտրական շահէն։ Անգլիա ալ միւս կողմանէ ինքզինքը կ'արդարացնէ առարկելով թէ, քարանթինաներու բարձումը և որկբշկական խիստ այցելութիւնն ու ապահովումը աւելի շուտով կը տարամերժեն անախորժ հիւրը։ Բայց ասոնք զուտ բժշկական ու գիտական խնդիրներ են, որք կրնան զմեզ շատ հեռուները տանիլ։

* * *

Եթէ Անգլիոյ հիւսուածեղէնք ու մանածեղէնք անյաջող անցան, կը կարծէք թէ աւելի յաջողութեան արժանացած ըլլան երկրին հարստութեան միւս աղբիւրները, հանքային արտադրութիւնները.—Երբէք։ Անոնցմէ ոմանց գները, ինչպէս պղնձինը և անագինը, զզուելի ըլլալու աստիճան յաւարտիսի և միեւնոյն ատեն թոյլ էին։ Գրեթէ ոչ մէկ մետաղի վրայ գոհացուցիչ նկատուելու արժանի գործ եղաւ. ցաւալի անշարժութիւն մը ամենուրեք։ Այս ամենքին մէջ ածուխը բացառութիւն կը կազմէր թէեւ, բայց ի՞նչ տխուր բացառութիւն։ Եթէ մենք արմտիքի սովը ունեցանք բնութեան զրկումովը, Անգլիացիք պահ մը ածուխի սովը ունեցան կամաւոր զրկումով մը, գործարանաց փակմամբ։ Եւ ածուխը հոն, այդ ածխահանքներու երկրին մէջ, պահ մը ադամանդի չափ թանկագին եղաւ. բաղդատութիւնը չափազանցեալ մի գտնէք, չէ՞ մի որ ադամանդն ալ ածուխէ կը շինուի կամ կրնայ շինուիլ։ Այո՛, ածուխը ժամանակ մը այնչափ սուղցաւ որ մարդիկ իրենց տան առօրեայ գործածութեան համար հարկ եղած ածուխն անդամ հայթայթելու դժուարութիւն կրեցին. և աւելորդ է ըսել թէ, իրաց այդ վիճակէն բխած տարապայման սղութիւնը բարեբաստութիւն մը չեղաւ ածուխի երկրին։

ՊՐՕՖԻՐ

(Մոսկիոլը Վաղը)

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՇԱՆԴԵՍ Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱԼՇԱՅԵԱՆ ՈՐԲՈՆՈՅԻ.—ԶՈՒՀԱՇԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻՆԻ ՇԱՐԱԹԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱՇԱՆԴԵՂԵՐԸ.—«ՖԱԼՍՈՒԱԾ» Ի ԲԱՐԻԶ։

Ինչպէս յայտնի է, այս ձմեռ թատերական զբօսանքէ զրկուեցանք, առ ի չգոյէ թատրոնի։ Վէրտին անձուկ է, թատրակատակինը՝ թէպէտեւ գեղեցիկ սրամ մ'է, բայց անբաւական՝ ձմեռնային եղանակի ներկայացմանց։ Իսկ Ճիուսթինիանեղի էնէրը որ սոցա քով համեմատաբար ընդարձակ է, քան տարիէ ի վեր հնութեանց կարգն անցած է, ու կը սպասէ որ իր տեղը կառուցանեն մայրաքաղաքիս արժանի թատերասրահ մը։ Կը յիշեմ որ 1874 ին Զուհաճեան էֆէնտիի երկու օպերէդները մեծ յաջողութեամբ ներկայացուցան հոն։ Մանաւանդ մին զոր հասարակութիւնը մասնաւոր հաճութեամբ կը ընէր։ Իւրաքանչիւր ներկայացման սրահը չէր բաւական պարունակելու ունկընդրաց բազմութիւնը. շատեր ոտքի վրայ կը մնային։ Նոյն թատրոնի առաջին վարձակալն էր յայնժամ Գ. Մանաս որ ֆրանսական խումբի մը տնօրէն էր։ Թէպէտեւ հայ խումբն 40 % կ'առնէր իբրեւ վարձք, սակայն նախանձով կը նկատէր սորա յաջողութիւնը։

Բերայի հասարակութիւնը երաժշտութեան սովորած և թատերասէր լինելով, հարկ էր որ այս պարապը լցուցէր։ Սոյն գովելի վարժութիւնը չէր կարող գոհացուցեալ քաֆէ-գոնսէրներու յաճախելով ուր բնականաբար երաժշտութիւնը միջոց մ'է, բայց ոչ նպատակ։ Ուստի ուրախութեամբ օգտուեցաւ նուագահանդէսներէն որ այս տարի յաճախեցին բարեբախտաբար։

Նուագահանդէսներ տրուեցան դեսպանատունները, բարեգործական նպատակներու համար թատերասրահները, երաժշտական ընկերութեանց կողմէ ի Թէօթօնիա և այլուր, և հասարակութիւնը բազմութեամբ ներկայ գտնուեցաւ սոյն արուեստական ազնիւ հանդէսներու, որոց վերջինը տեղի ունեցաւ անցեալ կիրակի օր թաղապետական սրահին մէջ ի նպաստ Գալֆայեան Որբանոցի։ Այսու նկատմամբ նոր բան մը չունիմ ըսելու. ըստ որում մայրաքաղաքիս հայ և օտար մամուլը արդէն մանրամասնաբար և գուեստիւ խօսեցաւ սոյն նուագահանդէսին վրայ։ Թէօթօնեանցի նուագածուք, շնորհիւ իրենց քաջ առաջնորդ Պ. Տէթիէյի, արդէն բարի համբաւ կը վայելեն։ Պ. Պրասէն գովեստից կարօտ արուեստագէտ մը չէ։ Բայց չեմ կրնար սա մեծարանքս չյայտնել և չատագովութեանս նուէրը չբերել առ ազնիւ Օր. Ճանրմեան որ, բարեյիշատակ Սրբուհի մայրապետին բարմաթիւ հոգեզաւակներուն ներկայութեանը, նուիրեց իւր տաղանդին արգասիքը նոցա նրպաստին, ապշեցուցնելով հանդիսականները և հրճուեցուցնելով իւր ծնողքը։ Հաւատութեամբ ներկայացաւ, որպէս ճշմարիտ հայ օրիորդ մը, ու անվեհեր կատարեց իւր դերը, զգացմանց, կորովոյ, արագութեան, փափկութեան, և այլ ամէն հանգամանքներով ու երանգներով։ Կ'արժէր որ սոյն հանդէսը ունենար յաջողութիւնը զոր վայելից անցեալ կիրակի, հանդէս մը որոյ նպատակն էր օգնութեան հասնիլ խեղճ որբուհեայ որ այս առաջին անգամ կը ներկայանայ հասարակութեան առջեւ՝ գոգցես նորա գութը հայցելու համար։ Եթէ կենդանի ըլլար սրբազն պիտի ուրախանար Սրբուհի մայրապետ որ Ս. Վէնան տը Բօլի գաղափարը իրագործեց Հայոց մէջ։

* * *

Առանին նուագահանդէսներ ալ պակաս չէին։ Ժամանակ, ձմեռուան գիշերները գումարումներ կը լինէին ցոպէ-պէլը-համար, այժմ եւս կը ժողովին, բայց լոկ երաժշտութեամբ զբօսներու համար։ Զուհաճեան էֆէնտի ալ կազմեր էր արուեստասիրաց խումբ որ շաբաթը մի անգամ, ուրբաթ գիշերները, կը գումարուէին երաժշտապետին տունը։ Ցաճախ ներկայ գտնուեցայ անորժոյ սոյն հանճար նուագահանդէսներուն որոց վերջինը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ։ Անցեալ ուրբաթ նուագարաններն էին գաշնակ, փող երգեհոն, երեք ջուրմակ, մի վիօլոնչէլ և մի ֆլիւ-ի։ Երգի համար կային ասէրտոս, ԲԻՆՈՐ։ պոբէԼՈՆ։ Բազում հատուածներ նուագեցին ու երգեցին, յորս 3 հատ Ֆավորիտէն, յորոց մին երգ (սօբրանօ), Ֆասսոսի, լա Բրէնէր պէ Պարդ, Վէրտիի բէհոսէնէմը, Սթրատելլայի եէնիլեցսկան երգը, եւն. (նուագարանք) Սա-ըբ, Սո-ըբ, Սո-ըբ Տէր զօրո-ենեանց՝ Զուհաճեան էֆէնտիի նոր քառաձայն երկասրբութիւնը ընկերակցութեամբ նուագարանաց, Ֆօրի բամսոն (պոբէԼՈՆ), Աֆրիէն (սօբրանօ), եւն։ Բանի որ Զուհաճեան էֆէնտիի վրայ կը խօսիմ, թոյլ տուէք ինձ,—թէպէտեւ մեզմէ ոմանք այժմ սոյն երաժշտապետին տաղանդը յանիրաւի կը մերժեն գնահատել՝ օտարասիրութեան մեղքէ մղեալ,—թոյլ տուէք ինձ յաւելուլ սատ որ Բալէ տը Բրիսթալի երգիչներէն մին, Ռումանիացի օրիորդ մը, մի քանի օրէն պիտի երգէ յուսարէն լեզուաւ հայ երաժշտապետին մի երգը զոր սա գրեց երկու տարի առաջ ի Բարիզ։

* * *

Ֆրանսայի մայրաքաղաքը այս ամսոյ մէջ երաժշտական երկու հանդէսներ կ'ունենայ։ Մին է ֆալլէրէֆի առաջին ներկայացումը, միւսը՝ Մ'Էլ-ոնի 1000րդ ներկայացումը։ Վէրտի անցեալ չորեքշաբթի ժամանեց ի Բարիզ՝ Ֆալլէրէֆի վերջին փորձերը լսելու համար։ Խոստացի երաժշտապետին սոյն եղերերգութիւնը պիտի ներկայացուէր Օբէրա-Ռօմիք թատրոնը, ուր Վէրտի գնաց նոյն օրը։ Երբ մտաւ այն սրահը ուր դերասանք ժողովեալ էին, սոքա կեցցէներով ընդունեցին զինքը. վարպետը յուզեալ սրտիւ մի քանի խօսք ըսաւ և փորձն սկսաւ անմիջապէս։ Փորձէն յետոյ Վէրտի գովեց դերասանները և յայտնեց թէ Ֆալլէրէֆի ներկայացումը լաւագոյն պիտի լինէր ի Բարիզ քան ի Միլան։

Մեր երաժշտական դատարակութիւնը տակաւին անկատար լինելուն համար չենք կարող հանկաւ Եւրոպացւոց այժմեան ճաշակը Վակների եւ արդի երաժշտապետներու խրթին երկասիրութեանցը նկատմամբ։ Երբ Վէրտի գրեց իւր առաջին երգախաղերը՝ արուեստը հիմակուան բարձր աստիճանէն հեռու էր. հասարակութիւնը կը սիրէր դիւրմաց եղանակներ՝ զուրկ արուեստական զարդերէ։ Ուստի Այոսի հեղինակին հին երկասիրութիւնները ախորժելի չեն երաժշտական հմտութիւն ունեցողներուն. այն հեղինակութեանց մէջ ուրիշ բան չեն գտներ բայց միայն բազմաթիւ եղանակներ, որք նշանակութիւն չունին եւ ռամկական են, անոզբի ներդաշնակութիւն մը, սովորական վերջաւորութիւններ, իսկ նուագարանական մասը պարի համար գրուածէն քիչ բարձր։ Յայնժամ երգախաղի մէջ կը տիրէր գոգցես նիւթական կատաղութիւն մը որով Ռօսինի կ'ըսէր «Վէրտի՝ սաղաւարտ կրող երաժիշտ մ'է»։ Այսու ամենայնիւ այն ժամանակի հասարակութիւնները կը յուզուէին ի լուր Վէրտիի սոյն երգերուն։ Նոյն երգախաղեր այնքան զուրկ էին արուեստի եւ զգացմանց հանգամանքներէ որ Վէրտի երեք եօթնեկի մէջ նուագախաղ մը կը յօրինէր։

Բայց ապա խոստացի երաժշտապետը փոխեց գրելու եղանակը։ Երբ տեսաւ թէ արուեստը կը բարձրանայ եւ թէ հասարակութեան ճաշակը կը փոփոխայ, անմիջապէս յայտնեց փորձով իւր հանճարին գերազանցութիւնը եւ արուեստական հմտութիւնը. այնպէս որ նոր երկասիրութիւնները այնքան տարբեր են առաջինէներէն որ չգիտցողի մը համար անկարելի է կարծել որ միևնոյն հեղինակի գործեր ըլլան։ Նոր երգախաղերուն մէջ չկան սովորական եղանակներ, անպէտ դաշնակութիւններ, անհոգութեամբ գրուած ձայնագրութիւն նուագարանաց։ Սոյն հեղինակութեանց մէջ երաժշտութիւնը ճկուն է, զգացմանց երանգները ի յայտ կ'ածէ, թատերախաղին փոփոխութեանց կը հետեւի. իւրաքանչիւր խօսք, իւրաքանչիւր ակօրը, իւրաքանչիւր խմբեակ ձայնից, խորհրդածութիւն մը, դիտաւորութիւն մը կը պարունակեն։ Ուստի Վէրտի ոչ միայն մեծ երաժիշտ մ'է, այլ մեծահոգի եւ հոգեր կամքի տէր անձ մ'է։ Այն տարիքին յորում երաժշտակտիք կը դադրին աշխատելէ եւ լոկ կը վայելեն իրենց չահած փառքը, ինքը անխոնջ աշխատելով փորեց իր գրութիւնները և իրենց իրագործեց շարունակ։ Ռիգոլէթօէ, Թրու-վերէ, Տօն-Բարլօէ, Այդաէ յետոյ գրեց Օթելլօ եւ Ֆալսթաֆ։ Ա՛լ իրաւունք ունի հանգչելու, բայց կ'երեւի թէ նուիրական հուրն անչէջ է ի նմա։ Իւր երկարատեւ եւ բեղմնաւոր ընթացքին մէջ՝ շարունակ նկրտեր է բարձրանալու և իւր կենաց այս վերջին տարիներու մէջ նորա ըրած հզօր ջանքերու որ և է ծեր երաժշտապետ կարող չէ եղած հաւասարել։

Ց. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ՄԵՌԵԼՈՅԻ ՕՐՆ

Ի ՍԵՐՊԻՍ

ՍԵՐՊԻՍ ՇԱԲԱԹԻ, 16 մարտ. — Այսօր Մեռելոյի օր է Սերպերուն համար, օրք ամեն շաբթու օր մը ունին յորում գերեզմանոց այցելութիւնն աւանդական է. այդ օրն է շաբաթը։ Առտուն այն ծառուղիին վրայ որ գերեզմանատուն կը տանի, Թրամուէյներն աւելի յաճախ կ'երթեւեկեն, կիներով լեցուն, ոմանք ագաղեաց, ուրիշներ սովորական հագուստով. ամենքն ալ ձեռուընին բռնած են կողմնէր գեղն կարճ կեղտոներ և գեղի սրտակ մը։ Բայց մինակ առաջինները պիտի երթան այցել գերեզմանները որոց առաջը նոր է և որոց ցաւը ժամանակը չէ մեղմացուցած։ Այսօր բավանգակ քաղաքն ուխտագնացութիւն կը կատարէ։

Նոր գերեզմանոցը հոն վերն է, բլուրին կողը, Պելկրատի ճանի վրայ։ Շատ հեռուէն կը տեսնուին իր ապիւսէ պատերն ու բիւզանդեան փոքր մատուռը, կամ կարմիր՝ չիրմիներու կանոնաւոր գիծերուն մէջտեղը։ Դուռը կը հաւաքուին մուրացիկներ՝ աղտոտ զրպակներով, այլանդակ վերքերով, այլակերպ անդամներով, չոր, զզուելի։ Գրեթէ ամենքն ալ գնչու են պղնձագոյն մորթով, չքեղ աչքերով, սիկառնին ծխելով, այր, կին, տղայ, Սպանիացիներու վեմ անփոթութեամբ մը՝ այն կարճ վայրկեաններու միջոցին ուր չեն բացագանչեր և ողբմութեան եռեւեռն չեն վարեր. «Մ-ը-ն կ-ա-ք-օ-ղ-է»։— «Եթէ կը հաճիք, պարոն» Նոյն երկարաձիգ ձայնն է, նոյն աղերսարկու աչքը, նոյն կարկառուն ձեռքը, նոյն ողբալի ազնկակը որպէս ամեն ուրեք։ Եւ, ողբմութիւնն ընդունելէ ետք, նոյն քրքիջն ալ է, նոյն ցատքուն փախուստը դէպ ի գարշելի կնիկներ որք տաքներ կը քաշուռանն իրենց քղանչքներէն։ Փոքր ախէներու վրայ զրոս կը բռնեն կաւաբէ եռատանիներ, կը դիզուին ծաղիկներ՝ փոքր փունջերով, տարօրինակ կարկանդակներ, ուր շաքարին տեղը կը բռնէ փոշին, նարինջներ և միշտ այն փոքր կերոնները դեղին, բարակ և դիւրակոր։

Մտնող ելլող բազմութիւնը բնաւ մտամփոփ երեւոյթ չունի. հոս հոն կը նշմարուին քանի մը կիներ դեռ կարմիր աչքերով, արցունքնին կուլ տալով, խղդելով յետին կեծկլտանքները՝ ծանր հառաչներով։ Ասոնք քիչ առաջ պոռչած են գերեզմաններու վրայ. փոթորկին վախճանը, կէս-անդորրութիւնն է հիմակ։

Բարձունքէն հրաշալի է տեսարանը, վասն զի ոչ ծառ ոչ պատ կը խճողէ զայն։ Ակնարկը՝ Սաւէն որ հորիզոնէն դուրս կ'ելլէ դէպ ի ձախ, կը դառնայ Դանուբին որ հորիզոնին վրայ անհետ կ'ելլայ դէպ աջ, երկու անսահման կապոյտ ժապաւէններ զոյս կ'արատեն ջնորհագիծ կղզիներ, ուր նորածիլ սաղարթակեղ ծառերը կը շարուին ոչխարներու հօտի մը հանգունատիպ։ Դիմացը կը կանգնի Պելկրատը, ճեպ ճերմակ, իր մինչաբերգին խատեռնդ գիծերովը. աւելի հեռուն Սէմլինի բարակն է՝ իր յունական մատուռներուն գմբէթներովը և իր կամ ոլոկ եկեղեցիներուն սքանչաձեւ տաճարներովը. և յետոյ, հունգարական դաշտն աչքդ առածին չափ, անհունապէս կանանչ, չողչողուն արատներով որք գիւղեր են և ուռենիներու կանոնաւոր գիծերով գեղեն կամ առուակի մը երկայնութեամբը։ Հոն վերը մշանդնապէս կը վիչնն սաստիկ հովը, բուռն քամի մը, որ մեռեալներուն կ'երգէ, հեռաւոր երկիրները կը յիշեցուցնէ, և կը խօսի անհետացած, մոռցուած, անծանօթ մարդերու, խորհուրդի վրայ։

Գերեզմանոցը մերկ է։ Բան մը չկայ ուղղակիւն լայն ծառուղիներու միջոցնակուիլը, չիրմիներու գծաւորումը ճերմկերակի հողը կը թափթփի և կը վառվի արեւին տակ։ Ամեն բան այնքան կանոնաւոր է, այնքան սպիտակ, որ կարծես ընդարձակ դաշտ մըն է. գերեզմաններու վրայ դիզուած հողակոյտները կը նմանին ցած վրաններու, գրեթէ մինչեւ կէսը գետին մխուած խաչերը կարծես ակոսին սուրեր են որոց երախակալները միայն կ'երեւան։ Լռութեան դաշտն է այս ուր կը քնանան բոլոր մեռեալները, իրենց արձանագրական թիւերով որք ճերմակ գաւերով նշանակուած են ամեն խաչերու մէջտեղը։ Լայն ծառուղիներ կը բաժնեն զանոնք, իբր թէ բոլոր անոնք որ կը հանգչին հոն՝ օրին մէկը պիտի արթննային։

Չիրմիներուն մէջ բազմութիւնը կը շրջապատի։ Մարդեր կը ծռին խաչերու վրայ՝ անուն մը կարդալու համար, վեր կ'ելլեն, աւելի հեռուն կ'երթան, նորէն կը ծռին, գրեթէ անտարբեր դէմքով, յետոյ կը կենան։ հոն է։ Այն ատեն չոր խոտերը փուղ կը բլրցունեն։ Մէկ քանի ծաղիկ կը փակցունեն խաչին, երբեմն ալ վարդ պրտակներ։ Ցետոյ հողակոյտին վրայ կինները սրոց մը կը փռեն և միսի, բրինձի, կարկանդակի պնակներով, նարինջներով և գինիի սրուակներով կը ծածկեն զայն։ Սեղանը պատրաստ է։ մինակ Զատիկ հաւկիթները կը պակսին, որոցմէ պէտք է որ մեռեալներն ալ իրենց բաժինն ունենան։ Խաչին տակ, թիթեղէ լապտերի մը մէջ կը վառեն ծրար մը փոքր մոմեր, պլորուած և մէկի վերածուած։ մոմը կը մոյ և կը կաթկթի։ Քահանայ մը կ'անցնի, բուրվառը ձեռքը։ Նշանով մը կը մատնեայ՝ արագ օրհնէնք մը կուտայ, գերեզմանին վրայ կ'երերցունէ բուրվառը, քանի մը փարա կը ստանայ ու կ'առնէ կը քալէ։

Այն ատեն կիները կը ծռին դէպ ի գերեզման, նստած, ծունկի վրայ, կծկուուն, և բաղուկին խուչին շուրջը նեռած։ Եւ սասկալի ողբուկած մըն է կը սկսի, մաղթանքի պէս բան մը, երկարաձիգ և կողկողային ոգում մը զոր անդադար կը կրկնէ մեռեալներուն։ «Եա՛ս»—«Աւա՛ղ։ «Եա՛ս, Սթանս՝ կ'երգէ խեղճ կին մը մազերը սեւ քօղով մը ծածկած։

«Եա՛ս, Սթանս, ա՛լ չպիտի գտնեմ քու մազերդ։» Ամեն մէկ հատուածին գըլուխը վեր կ'առնէ. երեսը կ'երևայ ալագունած, բերանը գալարուն, դէմքը արցունքներով ողողուն, եւ գլուխը անմիջապէս նորէն կ'ինկնայ խաչին վրայ, և փայտին կցուած բերանը կարծես իր ցաւը կը հաղորդէ անոր որ այլ ևս չի լսեր։ Քիչ քիչ ձայնը կը խզգուի, հնչիւնները անկապակից կը մնան, եւ մինակ «Եա՛ս, Սթանս»—«Աւա՛ղ Սթանս» է որ կը լսուի կանոնաւոր, ստակիպիկ։

Մէկ գերեզման, երկու գերեզման, տասը գերեզման, միևնոյն ողբուկածն է ամեն տեղ։ Ամեն կողմերէն կը բարձրանայ, հեռուէն գալով կամ հովէն մեղմանալով, խառնուելով եկողներուն ու գացողներուն շարվարվումին, խորապէս յուզիչ, վասն զի ինչպէս ականջները, աչքերն ալ կը դգածուին։ Աւա՛ղ այդքան փոքր միջոցի մէջ ո՞րքան վիշտ մարդկային։

Երբ ողբը լմնայ, մոմէ ջանը մարի, կը սկսի մեռելական ճաշը։

Գերեզմանին շուրջը կեցած, ամեն մարդ կը նախաճաշէ հոգակոյտին վրայի բոլոր պնակներէն. կամաց կամաց, խոսակցելով կուտեն. երբեմն մէկը յետին կոմ մը կ'արձակէ, բերանը լեցուն։ Ծանօթ անցորդներուն նշան կ'ընեն, բրինձ, կարկանդակ կը հրացուցնեն և անոնց հետ կը խոսակցին՝ մեռնողին առաքինութիւններուն վրայ անշուշտ, մինչ տղաքները գերեզմաններուն մէջ կը խաղան Զատիկի հաւկիթներով որոց խեճեպները կը կոտրտեն խաչերուն վրայ։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՍԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԵՐԻՆ

Ն. ԱՆՏՐԻԱՍՅԱՆՑ

Ի ԲԵՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ

Մեծ ֆոնդ 283 Սուլթ. Պոլսոյ տեսչութիւն 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներու, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներու որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւնս ներս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա։ Այս նոր հաստատութիւնս լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ գտնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բերայիներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Խորհրդատեղեակներս ունին վերջերս հնարուած գործիքներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ տեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երեսնամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիքներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ ընկերներս լաւագոյնս պիտի յաջողին։

Այս ըսածներուս ճշդութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափաք յայտնուի, փորձ մը հանել տալ լիապէս համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ ժամուշատս օդին եւ թէ պայծառ օդին։

Գիները համեմատապէս չափաւոր են։

822 86—100

ՄԻՍՐԷԹ

Եղուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ գնա խաղալիք պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վիճակաւոր պիտի ելլայ, քան ամենայնի զերծ լինելով ստամոսը զրաղեցնելու եւ պարտքայ քանաւոր ապանցն համար ընդունելի մի ինչպէս կարմիր եւ մանրապարտ ոսկեզարդուած օղին եւ մասնաւորապէս՝ ՄԻՍՐԷԹ մս մնալամբ եւ նիգելով շիշերով ու որոշակի գնով՝ ի վաճառ դնուած են Գնտուեան տեղը։ Ի Զաքարիա սամ Պարպայեն կարգը եւ սուտի Ղազանտոն էֆէնտի խանին տակ Մրարէթի մեծարանոցը եւ մոլորաբարիս հանրածանոթ գեղարանները։ Բերայի նշանաւոր զարեբարատուները։ Զաքարիա ղարիսիոն խանին մէջ Պոլսոյ ա զայն ճաշարանը։ Զօրվատա փողոց Թիւ 9., Գիւլէնիլիէ փողոց Խաչիկ աղայի Թիւ 27 ճաշարանը։ Սատարգալար փողոց Արթին աղայի Թիւ 199 գրօ. սարանը։ Մոմխանէ, փողոց Թիւ 111 Մակարէն Ռիւա խանի Թիւ։ Թոփխանէ, ծիրանաձեւ եանիի Թիւ 1 խանումը։ Գալատայի վրայ Զուտիրի շրջանաներուն նաւամատոյցը Մեկ Քանի հատի Ֆօնթի խանումը։ Եէնի Մոսկովի նաւամատոյցին գէմ Թիւ 124։ ի Պոլիս Հանճարոյ խանի կից Մէկէնէա փաշա խան Թիւ 4։ Մեծ Նուիրակ Մարիգաճրոյր փողոց Թոբանեանի Թիւ 29 ճաշարանը Բերա Հանճարոյ շուկայիս մէջ Թիւ 10։ Զաղաթա Սէրայի կից Թիւ 57։ Զաղաթա Սէրայի ջէմի փողոցը Բիւլմանի Թիւ 6 խանումը։ Հալէպ նաստրոյի մէջ Մենիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաբաթավաճառ Հանը Սարիմ աղայի Թիւ 54 խանումը, Իրանցի Պաշի Սերգիզ Անանեանի Թիւ 40 մեկնարանը ի Գում-գապու Սեմսանի նստատեղի ներքեւամասը Հանի Մարիան Ագայի Թիւ 21 քանումը։ Ի Նանենց Թուլումպա Սէյրանա Աղբիւրատարի Թիւ 112 գրոտարանը, Սանջաք պաղչէ 49 Թիւ Միմոն աղային գարմանդն, Դարաք

ՀՐԻԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԻԵՀԻ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՄԱՐ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 2,794,012

ՆՈՐՔՀԱՐԸՆ, ԷՇՈՒՐԸՆ ԵՒ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՄԱՐ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ իւրգործ կը դնեն չափաւոր դներով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ նաւերուց և առագաստանաւերուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ՝ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԳՈՆԻԱՔ

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ — Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ԵՒ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱՋԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՑԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱԻՈՒԻ, (15 Դեկտ. 1892) — ԱՐՔՍԻՆԵԱՑ Ն. Թ. Ի. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)

ԵՒ ԱՇԼ ԵՒ ԱՇԼ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Գրաւոր յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ որոց անուանքը կը տեսնուին իւրաքանչիւր շիշի վրայ փաթթուած վկայագիրներուն մէջ.

ՍՊԱՌՈՒՄ.—Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վեցամսեայ 1892ին Հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլի սկիզբը. 12,314 ՄԵՆՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳՕՆԵԱՔ հաւաստեալ պաշտօնական գրութեամբ Գիւէյի նաւային գործակալաց այսինք Բանելլէնիօնի, Խրտիվկէի, Լէյտի, Ֆրէսինէի, Մէսաժրրիի, իտալական Ֆլորիսօի շոգենաւային ընկերութեանց.

ԱՌԱՔՄԱՆՔ.—Ցեգիպտոս, Կարմիր ծովոյն եզերք (Սուաքիմ, Մասուա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Ասէն՝ Արաբիոյ, Պէյրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սագըզ, Իզմիր, Կրէտէ, Միտիլի, Տարտանէլ, Այնէրօս, Սէլանիք, Փորթոլաղօ, Գալալա, Տէյէ-Ազամ, Կ. Պոլիս, Օրտու, Սինոպ, Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռուսատան, Իպրայիլ, Կալաց, Սուլինա, Քէօթէնէք, Մէտուն, Ալպանիա, Թիրիէսդ (Գերմանիոյ համար) այսինքն.

Փանելլի'նիսնի շոգենաւերով սնտուկ 4,042 տակառ 94.—Խրտիվկէի շոգենաւերով սնտուկ 5,704 տակառ 65.—Ռուսական շոգենաւերով սնտուկ 1,729 տակառ 47.—Լէյտի շոգենաւերով սնտուկ 436 տակառ 6.—Ֆլորիսօի շոգենաւերով սնտուկ 185 տակառ 7.—Ֆրէսինէի շոգենաւերով սնտուկ 174.—Մէսաժրրիի շոգենաւերով սնտուկ 44. Գօնեաք ընդ ամենը սնտուկ 12,314, տակառ 219.

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ տէրութեան զանազան գաւառաց առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ.

Գօնեաքի պարկեշտ ընդհանուր պատրաստութիւն դէպ ի Նորվեգիա մէջ 1,000,000 ֆրանք արքունական Ֆրանսիոյ. ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՕՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՑԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ. Երաշխաւորութիւն գուտ խաղողէ հարազատութեան 100,000 Ֆրանք. սոյն գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց բոլոր տեսակները խաղողի հարազատ ցքիէ. Ցոյժ ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող. Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին։ 773

ԴՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԷԼՕՍ», (ԱՅԳԻ). Ի ՊԻՐԷԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ.

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

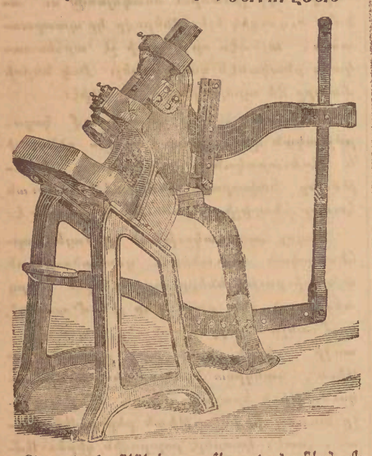

Ցեղաչափօ՝ Ռիպենէյ՝ արշինաչափ՝ Ռիպեն մէ Մաթրոսիպեն, քարէյնէ՝ Ռիպեն, ոչխարեն

Թէյի, լոգումի, հէլվայի, խավարի, բէյշէլի, խակվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բաներում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գերեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի գոյներ, լուացարաններ, և այն. և այն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահէ-Գարու. Բասիմ Բաշա խանի դէմն։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՔ

Երիւ-Լիւ-Ռիւ-ն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրէնաչէ Ռիվէ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ազպանս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բալէրմօ	3200
Անտէլօ	3000	Գալիէնօ	5500	Բաէտէր	1700
Արօլօ	5500	Կիոանս	2200	Բաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բոլս	1000
Արիսսոդ	3000	Կրօտոնս	2200	Բուրդ	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Բիալոս	4400
Պորտինս	2200	Հուտալս	3000	Ռինալտս	3200
Պրամ	2000	Հինտու	7000	Ռոլլս	3000
Պրֆֆալս	8800	Համպէր	1200	Ռօմէս	3500
Դէյրս	2600	Այալս	5000	Ռոզարիս	3500
Գալիբսս	2500	Ձիուս	2300	Սալէրնս	4000
Գամէս	2100	Թէլլս	2000	Սանդիակս	8200
Գազս	2000	Քօլլինս	4 00	Սարթս	2000
Դօմս	2700	Քօվնս	2200	Սիլվիս	2000
Զիրակս	5000	Լէյ	2000	Սօրէնտս	4300
Գլիս	5500	Լէքանթ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլբատս	3400	Լիվերնս	3000	Թուրսս	1200
Տիզս	2500	Մալմ	1500	Թօլիտս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկո	4300	Թորբիտս	900
Տուրս	1800	Մարգէլլս	3500	Ուրպինս	5000
Տրարս	2100	Միլս	2000	Վալնուբնս	5000
Էանտամս	2600	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլտոբատս	3000	Նէրս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Սբլանտս	3000	Տիֆայնրնս	200
Տրաթս	2600	Օթէլլս	5000	Ձրմպս	200
Թալբոն	800	Օգրանս	4500	Զէրս	110
Ֆիտս	700	Ոլդս	2000	Մասրիթս	120
		Էմիրշը Մօնարք	8000		
		Բիրմրսը Մօնարք	8000		
		Լրվերսը Մօնարք	8100		

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏ
Գործակալք
Թիւ. 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ
858 խան, Ղալաթիա

Աբրահամեան Ա. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՑՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

COMPAGNIE RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երեքշաբթիէն

Բշ. 28/9 Օրէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 29/10 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով

Դշ. 30/11 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Գշ. 30/11 Սուրհանդակ դէպի Փոթ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆսում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 31/12 Օրէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Մարտ 29/10, երեքշաբթի օրը Պ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

ԿՈՒՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Որ ամէն երկու ամիսը մէն մի Լիվերբուլ և Աբէ-Ելէց դիմաց

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գալիլոնիա	4845
Էտրուրիա	7718	Գանիտ	4501
Սէրվիա	7391	Մասմբիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւնիա	5587	Ազրա	2393
Սէֆալոնիա	5517	Մարակոսա	2166
Կալիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բաւիրա	2144
Ավէրոս	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մրոզգզ	1855
Շէքսպիրի	1614		

Շէքսպիրի չոգենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվերբուլէն ատ կը հասնի դէպ ի ապրիլ 17 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼի գործակատար
(Thomas J. Cole)
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

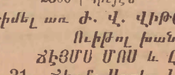

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՌԲԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիոյէ և Պորտ-Սայիտ դէպ Բոլոր կանոնաւորապէս Բեռնով

Արդեն չոգենաւը ապրիլ 17ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն գէպ ի Նովորոսիսք հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում.

Սէրբեսան չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի ապրիլ 24ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
477 Մոհամէտ Սէթէ-Ֆրանսէ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Պորտպէյ, Մէլբուրնէ և Սիտնէ Ծովի ճամբէ Բեռնով ղրկելու համար

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բասէս	3000	Թիպս	2500
Անպիա	3000	Նէրթիս	2400
Թայբր	3000	Օտարիա	2250
Բեանտրուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինրս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիսթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվերբուլ

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՌԱՔՈՒՄՆԵՐԸ

Պաղչէ-Գապուն կ. Պոլիս

Մասնագէտք առանց քաշուելու լինարի սրհնատական ակուաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենատաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամէն տեսակ բերանի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱՏԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆ ՁՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն վրայ պարտին գործածել Ապա՛ բիրեղները, ներները, կանայք, տարեակաղմ Տղաներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բազկացեալ Մկանանց և Զգայնոց ու Ուղեղային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ արդիւնաւոր նեղութերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄԱՐԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏՆԵՐ

Վիալի Գինին ամենէն ազդեցիկ միաւորութիւնն է, ինչպէս Աբեան տարբերութեան, Դեղութեան, Թուլախտի, Ստամոքսի ամէն յաւելորդ, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զգայնի ուժահատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չաբաշուշ կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Գեղարան ժ. Վ. ԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ ուանդապահ ի կ. Պոլիս ՈՒԻԼՍՈՆ ԲՈՒՍԿԻՆ Ղալաթիա, Մամճանէ, թիւ 86. փոքրաչափակ կը վաճառուի ամէն դեղագարներու մէջ և դեղավաճառներու քով։

Royal Windsor

ՀՈՐԱԶԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒՆ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն, եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոյալ-Վինտսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութիւնն ատենին պէս, բնական գոյն մը ու դեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին հայն։ Այս դեղ, որուն տէրը չթաքրամի արժանացած է, մազերու մեկ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառուին օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու փայլթիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրժէնի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինտսորի ծախուած տեղերը։

Ի Ի Ն Ի Օ Ն

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հասարակաբար Ի Փարիզ էր Էնդրոնարիէն, Պանդ փողոց, Ամ- 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիոն-Վիթի»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԷԱՆ։

Տեղեկութեանց համար գիմել առ Սիմոն Բայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

ԱՅԵՐԻ ՁԵՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼ

Այերի Զերրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրերը, փողաւաւը, բրոնքիտիմն հազագի, բրոնքոսիմն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս գնոր հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանգարտեցնէ թոքային զրգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'տիրոքէ ու կը կասդուրէ։

Այերի Զերրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաջնութեանց չատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Զերրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամէն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնապէտին է Ս Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ եւ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՇԻՊԼԻՔԻ ՍԱՏԱՐԻՉԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1894 Մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ 1894 Ապրիլ 1

(Բացի ուրբաթ օրերէն) Եւրոպական եղերքն կամուրջ ընթանալու երթեւեկումն

ժ. Ա.		ր.
12 15	Ենմ. Մզգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյմ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ.ին հետ պիտի դղրդ.]	37
1 10	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սպէն. Պօյ. Ր. Հիս. [Ր. Հս. շոգ.ին կը հաղորդակցի։	39
2 15	Ենմ. Մզգ. Պէօր. Թրպ. Ենք. Պշր. Ենք. ի շոգենաւին կը հաղորդակցի	17
2 45	Ենք. Սպն. Մրկ. Պօյմ. Ա. Հիս. Պէպ. Արն. Գուբ. Օրթ. Պէշկ.	21
2 40	Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. անտի Ասիական եզերք անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նստոյց-ները հանդիպելով Օրթ. Պշր. պիտի երթայ։ Գնտ. ի շոգ.ին հետ կը հաղորդկ. Ուրբ. ները Օրթ. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.	18
3 30	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սպն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շոգ.ին կը հաղորդակցի) Ուրբ. ները Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր.	41
4 50	Ա. Գվ. Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սպն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հ. Պէպ. Պշր. Ուրբ. Զարթ. Գրբ. Օրթ.	39
5 45	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէգ. Ենք. Սպէն. Մրբ. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրբ. Օր. Պշ.	32
7 —	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէգ. Բշպ. Ենմ. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Զնկ. Պէյլ. Օր. Գգ. Պշ. Խս.	22
8 —	Ա. Ր. Գվ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սպն. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրբ. Օր. Պշր.	19
10 —	Ր. Հիս. Զնկ.	18
10 10	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշր.	34
	Երեկոյեան Կամուրջ ընթանալ	
12 15	Ենք. Սպն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր.	41
	Պէշիքթաշ Կամուրջ ընթանալ	
12 15	Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր.	22
12 45	Պ. Պ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր.	41
1 15	Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գր. Օրթ. Պշր.	34
2 —	Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրբ. Օրթ. Պշր.	22
1 10	Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	33
2 45	Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր.	37
3 15	Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր.	21
3 45	Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր. բացի Ուր. է	19
4 25	Ր. Հս. Պպ. Արն. Գբ. Օրթ. Պշր. Գպ. բացի Ուր. է	37
4 20	Օրթ. Պշ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	18
5 —	Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր. Գպ.	21
6 —	Պէպ. Արն. Գրբ. Օրթ. Պշր. բացի Ուր. է	33
	Աւելոն Եղերքն Կամուրջ ընթանալ	
12 15	Գնտ. Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.	32
12 30	Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ. էն Զան. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.	33
1 —	Պէպ. Գն Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգ. Պշր. բցի Ուր. է	19
2 —	Քանտ. Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշկ.	32
2 10	Պէյգ. Բշպ. Ենք. Գնտ. Պօյմ. Ր. Ա. Հիս. Գնտ. Պէպ. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գգ. Իսկ. Պշր. Գապ.	23
3 15	Ա. Հս. Գնտ. Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.	33
3 30	Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտ. Օր. Պշ. (Գնտ. ի շոգ.ին կը հաղդ.) Ուր. ները բացի Օրթ. է Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.	18
4 15	Գնտ. Զնք. Զնկ. Պէյ. Գգ. Իսկ. բացի Ուր.	17
5 —	Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. [Գնտ. շոգ. հետ կը հաղդ. Ուրբ. ները Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր. պիտի հանդիպի]	34
5 35	Գնտ. Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր. բացի Ուր. է	18
7 —	Մրկ. Բ. Ա. Հս. Գնտ. Արնվ. Զէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գգկ. Իսկ. Պշր։ Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ	23
9 —	Պէյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Զնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Իսկ.	21
10 10	Պէյգ. Գնլ. Ա. Հս. Զնկ. Պէյլ. Պշ. բացի Ուր. է	41
10 20	Ա. Հս. էն ուղղակի կամուրջ	33
11 5	Գգկ. էն » » » »	22
11 20	Զնք. էն » » » »	19
11 55	Գգկ. Իսկ. » »	11
	(Բացի ուրբաթ օրերէն) Կամուրջն Եւրոպական Եղերք երթալու ընթանալու ժամերը	
1 45	Պշր. Օրթ. Գրբ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Պօյմ. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	41
2 45	Պշր. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ. Ր. Ա. Գանլ	39
2 55	Պշկ. Զնկ. Պէպ. բացի Ուր. է	19
4 5	Գապ. Պշր. Իսկ. Գգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Գնտ. Բշպ. Պէյզոզ Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	22
4 —	Պշր. Օրթ. Գրբ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյմ. Սպն. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	32
5 15	Իսկ. Պշր. Գգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Պէպ. Գանտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպգ. Մրկ.	23
6 —	Գապ. Պշր. Օրթ. Գրբ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ. Գգկ. ներ	19
7 —	Պշր. Իսկ. Գգկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյմ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէյ.	21
8 30	Պշր. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	34
9 20	Պշ. Օրթ. Գրբ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս.	18
10 5	Պշր. Օրթ. Գրբ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյմ. Մրկ. Սպն. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ. Ուրբ. ները 10վայրկեան ետրը	39
10 45	Ր. Հս. Պօյմ. Մրկ. Սպէն. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ. Ուրբաթները չկայ	17
11 20	Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենմ.	18
11 40	Պէպ. Ր. Հիս. Պօյմ. Մրկ. Սպն. Ենք. (*)	41
	(*. Օդը գէշ եղած ատեն Սպէն. չկայ։	
	Կամուրջն Պէպէ Երթեւեկող ընթանալու ժամերը	
1 10	Պշկ. Օրթ. Արնվ. Ր. Հիսար	22
2 10	Կամրջ. էն ուղղ. Պէպէր	37
3 40	Ուղղ. Ր. Հիս. բացի ուրբաթէ	37
4 25	Ուղղ. Պէպէր	21
4 45	Պշր. Օրթ. Գրբ. Արն. Պէպ. բացի Ուրբաթէ	33
10 35	Պշր. Օր. Գրբ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյգ. բացի Ուրբաթէ	23
11 15	Գապ. Պշր. Օր. Գբ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյմ. Ենք.	21
11 45	Պշր. Օրթ. Գրբ. Արն. Գնտ.	22
12 15	Պշր. Օրթ. Գրբ. Արնվ. Պէպէր	19
	Կամուրջն Աւելոն Եղերք երթեւեկող ընթանալու ժամերը	
1 15	Իսկ. Պէյլ. Գանտ.	32
2 15	Պշկ. Գգկ. Պէյլ. Զէնկ. Ա. Հիս.	33
3 20	Իսկ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Պշր. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ	34
3 35	Ուղղակի Գանտիլի բացի Ուրբաթէ	17
5 —	Պէշկ.